

24.7.2025

OULU

Latvaselkä tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2025

Tilaaaja:
Sweco Finland Oy

Toteuttaja:
Heilu Oy

OULU Latvaselkä

tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2025

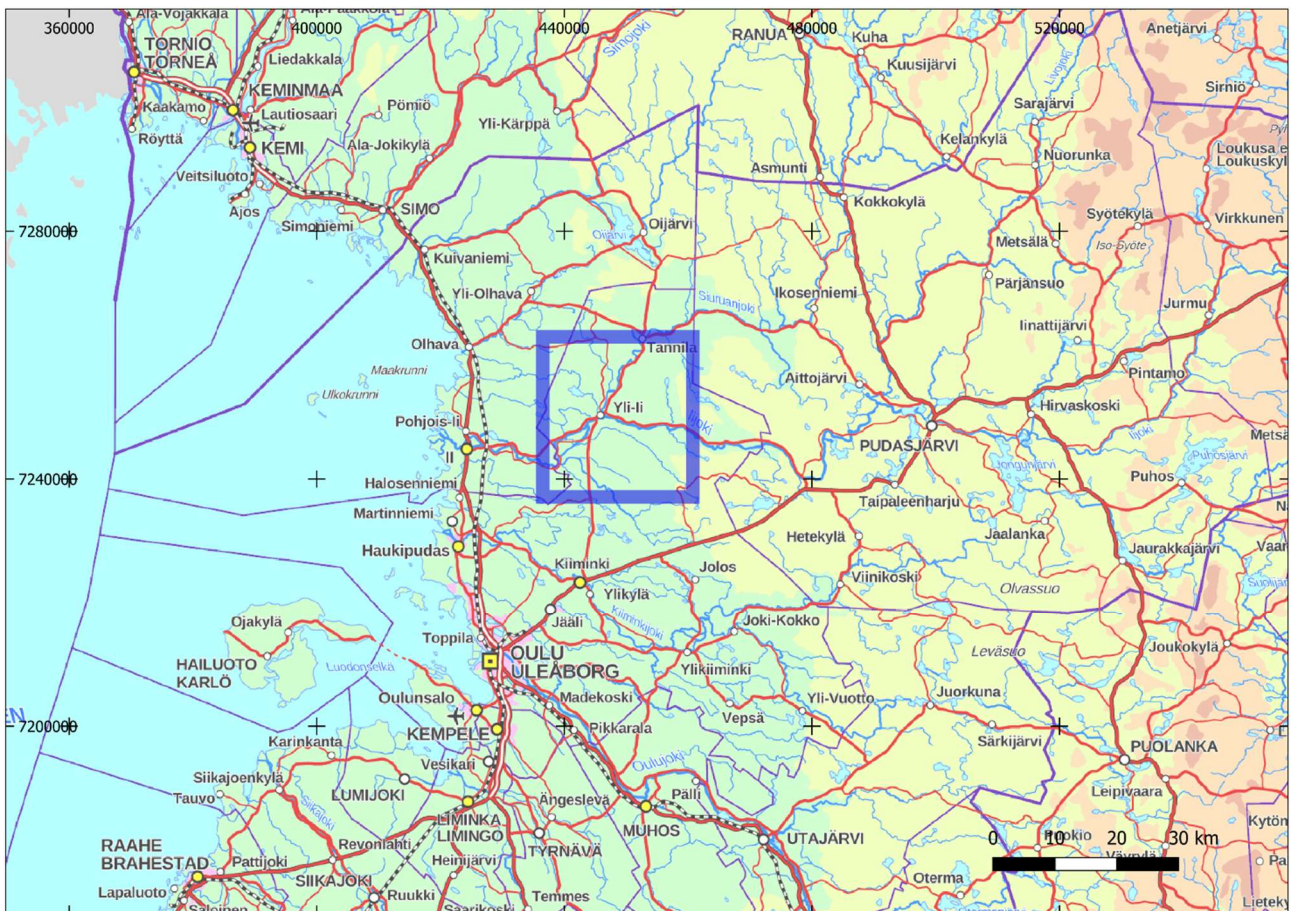
Tiivistelmä

Oulun pohjoisosaan on suunnitteilla Latvaselän tuulivoimahanke. Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Heilu Oy teki tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreittien arkeologisen inventoinnin toukokuussa 2025.

Tuulivoimapuistoalueelta ei tunnettu entuudestaan arkeologisia kohteita. Sähkönsiirtoreiteiltä tai niiden läheisyydestä tunnettuun entuudestaan 15 arkeologista kohdetta.

Inventoinnin yhteydessä tuulivoimapuistoalueelta tavattiin neljä uutta arkeologista kohdetta, joista kolme on kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi löytöpaikka. Sähkönsiirtoreiteiltä tavattiin kolme uutta arkeologista kohdetta, jotka kaikki ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Inventoinnin jälkeen tuulivoimapuistoalueelta ja sähkönsiirtoreiteiltä tunnetaan yhteensä 21 arkeologista kohdetta. Kohteista neljä sijaitsee tuulivoima-alueella ja 17 sähkönsiirtoreiteillä.

Kartta 1. Lähestymiskartta. Inventointialueet sijaitsevat sinisen neliön sisäpuolella.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	5
2. Alueen lähtötietoja.....	8
2.1. Ympäristö ja historia	8
2.2. Tunnetut arkeologiset kohteet ja aikaisemmat tutkimukset.....	16
3. Arkeologinen inventointi	18
3.1. Esityöt	18
3.2. Maastotyöt ja raportointi.....	18
3.3. Havainnot.....	18
4. Yhteenveto	24
Kohdeluettelo.....	25
5. Arkeologiset kohteet (* uusi kohde)	26
Kiinteät muinaisjäännökset	26
1. Soidinharju*	26
2. Paskamaa 2*	28
3. Paskalampi*	30
4. Piukkalansuvanto	32
5. Takakankaanräme	35
6. Saarikoski.....	37
7. Ollinkangas	41
8. Isomaa Kuokkasuo (Yli-li)	43
9. Isomaa pohjoinen (Yli-li).....	46
10. Kierikkioja*	48
11. Juutisenkangas.....	51
12. Kotikangas luode	54
13. Orastinsuo 2.....	56
14. Orastinsuo	58
15. Kantamaa.....	61
16. Kotaselkä	64
17. Toukokangas 1*	67
18. Toukokangas 2*	69
19. Ollinkangas etelä.....	72
20. Ollinkangas länsi.....	74

Löytöpaikka	77
21. Paskamaa*	77
Havaintokohde	80
Kortinkoski	80
Lähteet.....	81

Karttaluettelo

Kartta 1. Lähestymiskartta.....	1
Kartta 2. Tuulivoima-alueen yleiskartta	5
Kartta 3. Sähkönsiirtoreittien pohjoisosan yleiskartta	6
Kartta 4. Sähkönsiirtoreittien keskiosan yleiskartta.....	7
Kartta 5. Sähkönsiirtoreittien eteläosan yleiskartta	8
Kartta 6. Maastossa tarkastetut alueet tuulivoima-alueella.	20
Kartta 7. Maastossa tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien pohjoisosassa.	21
Kartta 8. Maastossa tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien keskiosassa.	22
Kartta 9. Maastossa tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien eteläosassa.....	23
Kartta 10. Soidinharjun kohdekartta	26
Kartta 11. Paskamaa 2 kohdekartta	28
Kartta 12. Piukkalansuvannon kohdekartta	33
Kartta 13. Takakankaanrämeeen kohdekartta.	35
Kartta 14. Saarikosken kohdekartta	38
Kartta 15. Ollinkankaan kohdekartta.....	41
Kartta 16. Kohteiden Isomaa Kuokkasuo (Yli-li) ja Isomaa pohjoinen (Yli-li) kohdekartta	44
Kartta 17. Kierikkiojan kohdekartta	48
Kartta 18. Juutisenkankaan ja Kotikangas luode kohdekartta	52
Kartta 19. Orastinsuo 2 kohdekartta	56
Kartta 20. Orastinsuon kohdekartta	59
Kartta 21. Kantamaan kohdekartta	62
Kartta 22. Kotaselän kohdekartta	65
Kartta 23. Toukokangas 1 kohdekartta	67
Kartta 24. Toukokangas 2 kohdekartta.....	70
Kartta 25. Ollinkangas etelä kohdekartta	72
Kartta 26. Ollinkangas länsi kohdekartta.....	75
Kartta 27. Paskamaan kohdekartta	78
Kartta 28. Kortinkosken kohdekartta	80

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Niko Liedes ja HuK Maria Södö
Kenttätöaika:	12.5., 14.-15.5 ja 26.-28.5.2025
Tutkimusten rahoittaja:	Sweco Finland Oy
Inventoinnin löydöt:	KM49589 KM49590
Lähialueen aikaisemmat tutkimukset:	Mika Sarkkinen tarkastus 1994 Pentti Koivunen kartoitus 1995 Patrik Franzen tarkastus 1996 Hans-Peter Schulz inventointi 1997 Petro Pesonen ja Sirpa Leskinen tarkastus 1999 Janne Ikäheimo kaivaus 2001 Teija Oikarinen kaivaus 2003 Eva Hulse inventointi 2009 Kaarlo Katiskoski tarkastus 2009 Hans-Peter Schulz inventointi 2012 Kaarlo Katiskoski tarkastus 2014 Petro Pesonen tarkastus 2017 Vesa Laulumaa inventoinnit 2017 Johanna Seppä valvonta 2020 Vesa Laulumaa inventointi 2020 Arttu Tokoi ja Taneli Leinonen inventointi 2023

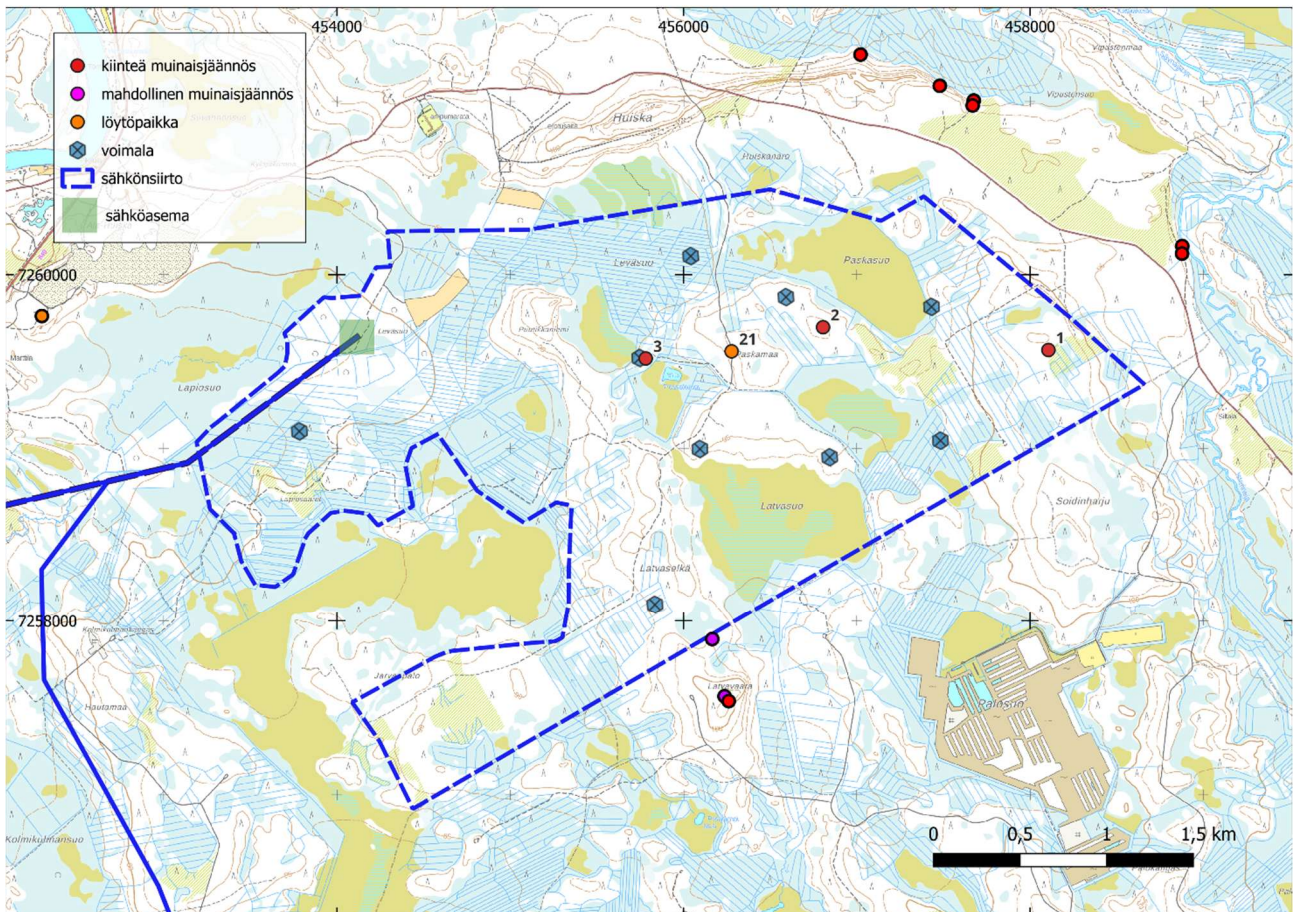
Kansikuva: Kohteen 5.18. Toukokangas 2 asumuspainanteet 1 ja 2. Koilliseen.

Taustakartat Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelusta (WMTS) 07/2025, ellei toisin mainita. Käytetty koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Maanmittauslaitoksen 5 p aineiston käyttölisenssit: MML 7842070206/05 00 00/2024, MML 4259680009/05 00 00/2025 ja MML 2366565345/05 00 00/2025.

Raportin kuvat: Jussi-Pekka Hiltunen, Niko Liedes ja Maria Södö.

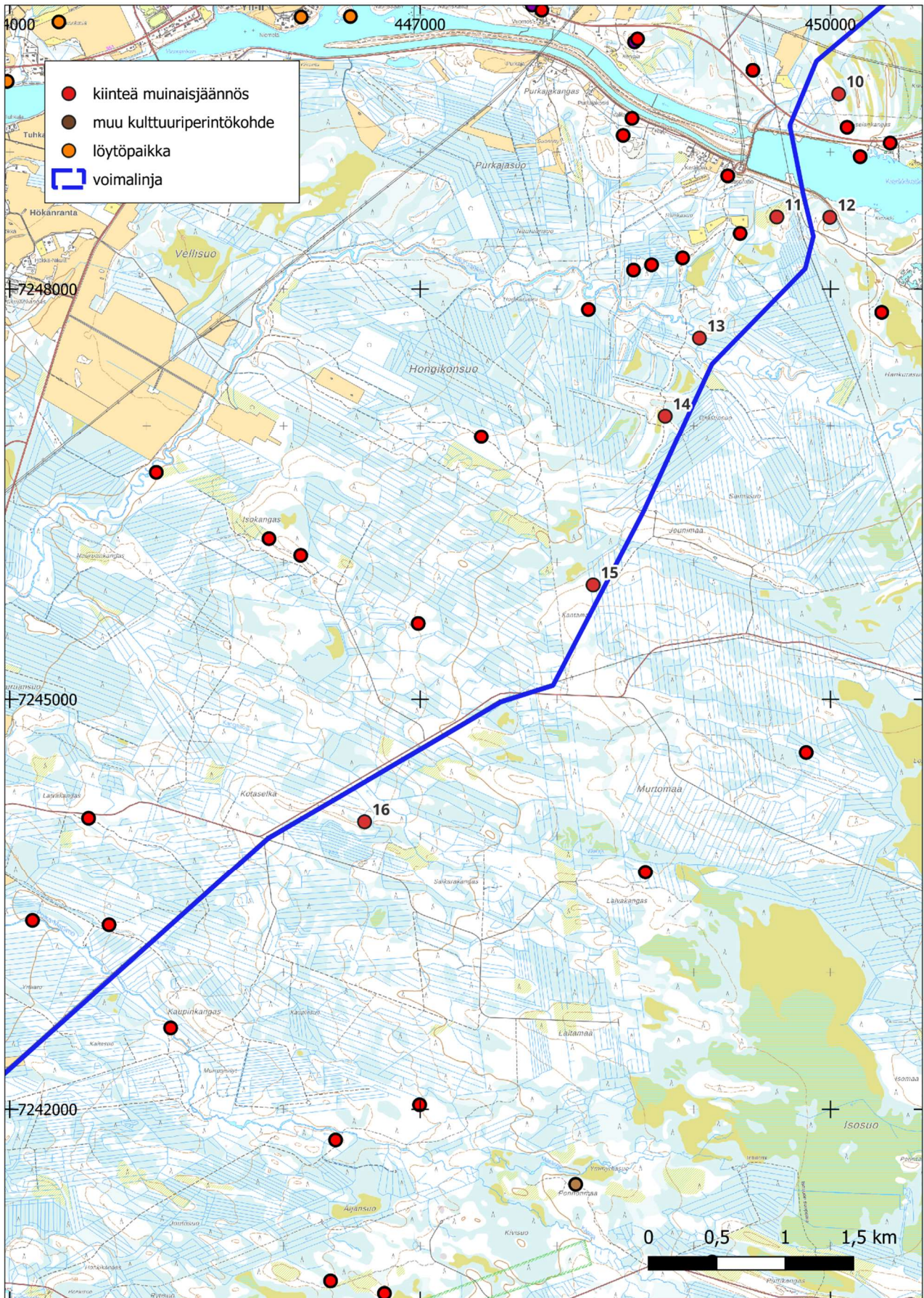
1. Johdanto

Sweco Finland Oy:llä on meneillään tuulivoimahankkeen valmistelu Oulun Latvaselälle. Latvaselän alueelle suunnitellaan yhdeksän tuulivoimalan rakentamista, lisäksi alueen länsiosaan on suunnitteilla sähköasema. Alueen eteläpuolella on tarkastelussa kolme eri vaihtoehtoa sähkönsiirrolle. Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Niko Liedes ja HuK Maria Södö tekivät Latvaselän alueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologisen inventoinnin toukokuussa 2025.

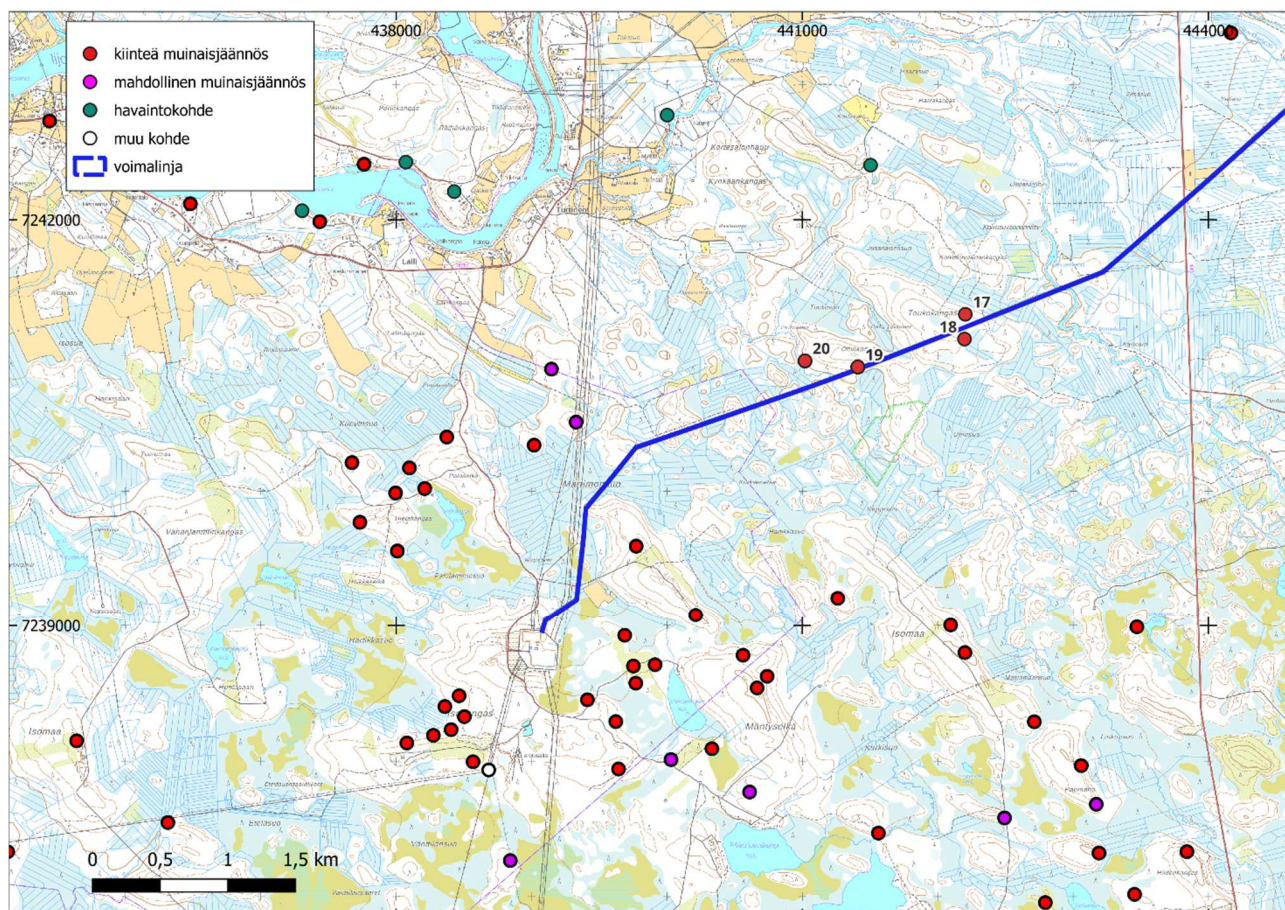

Kartta 2. Tuulivoima-alueen yleiskartta. Numerot viittaavat tämän raportin arkeologisiin kohteisiin.

Oulu Latvaselkä
Arkeologinen inventointi 2025

Kartta 4. Sähkösiirtoreittien keskiosan yleiskartta. Numerot viittaavat tämän raportin arkeologisiin kohteisiin.

Kartta 5. Sähkönsiirtoreittien eteläosan yleiskartta. Numerot viittaavat tämän raportin arkeologisiin kohteisiin.

2. Alueen lähtötietoja

2.1. Ympäristö ja historia

Arkeologisen inventoinnin kohteena oleva tuulivoimapuistoalue sijaitsee Oulun kaupungin pohjoisosassa, noin 55 kilometriä pohjoiskoilliseen Oulun keskustasta ja noin kymmenen kilometriä Yli-lin taajamasta koilliseen. Tuulivoimapuistoalueen koko on noin 950 ha ja sinne on suunnitteilla 9 tuulivoimalaa. Suunnittelun tässä vaiheessa tarkastelussa on myös tuulivoimapuistoalueen ulkopuolelle suunnitellut kolme eri vaihtoehtoista sähkönsiirtoreittiä, yhteispituudeltaan noin 47 km. Vaihtoehtoista kaksi on ilmajohtoja ja yksi maakaapeli.

Tuulivoimapuistoalueen maisemakuvaa hallitsee muutamasta selännealueesta muodostuva kumpuileva ryhmä, joiden välissä on alavammissa kohdissa ojitettuja- ja ojittamattomia soita. Korkeimmat alueet ovat noin 107,5 metriä merenpinnan yläpuolella ja maasto laskee suoalueilla noin 75 metriin merenpinnan yläpuolella. Hankealueen keskiosassa on yksi pienehkö lampi, Paskalampi. Alue on asumaton.

Tuulivoimapuistoalueen maaperä on pääsääntöisesti sekalajitteista maalajia ja turvetta. Alueen pohjois- ja länsipuolella virtaa Siuruanjoki, joka laskee etelässä Iijokeen. Alueen pohjois- sekä itäpuolella kulkee länsi-itä suuntainen harjujakso Yli-lin Tannilasta Taivalkoskelle asti. Alueen

eteläpuolelle sijoittuu pohjois-etelä suuntainen harjujakso, jonka pohjoisosa sijoittuu Latvaselälle. Lähialueen tunnetut esihistorialliset kohteet sijoittuvat pohjois- itä- ja eteläpuolella oleville harjujaksoille noin 90-110 m mpy korkeustasoille sekä Siuruanjoen läheisyyteen noin 70-55 m mpy korkeustasoille.

Kuva 1. Voimalan 3 aluetta Soidinharjun luoteispuolella. Lounaaseen.

Kuva 2. Voimalan 5 aluetta Latvasuon pohjoispuolella. Lounaaseen.

Kuva 3. Alueen eteläosassa sijaitseva Latvasuo. Kaakkoon.

Kuva 4. Sähköaseman aluetta Leväsuolla. Pohjoiseen.

Sähkönsiirtoreittien maisemakuva on samantyyppinen kuin tuulivoimapuistoalueella. Maakaapelireitti on suunniteltu Tannilantien varteen Siuruanjoen itäpuolelle. Isonkankaan sähköasemalle päättyvälle sähkönsiirtoreitin varrelle sijoittuu Iijoki sekä Martimojoki. Sähkönsiirtoreitti ylittää Iijoen Kierikin vesivoimalaitoksen itäpuolelta. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu Kantamaan eteläpuolelta olemassa olevan johtoauekan viereen. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat korkeustasoille noin 40-80 m m mpy ollen korkeimmillaan pohjoisessa tuulivoimapuistoalueen läheisyydessä ja matalimmillaan etelässä Isokankaan sähköaseman läheisyydessä. Sähkönsiirtoreittien maaperä on myös pääsääntöisesti sekalajitteista maalajia ja turvetta, mutta Siuruanjoen ja Iijoen läheisyydessä se on karkearakenteisempaa. Pohjoisempana lähialueen tunnetut esihistorialliset kohteet sijoittuvat Siuruanjoen ja erityisesti Iijoen läheisyyteen Kierikkiin korkeustasoille noin 50-70 m mpy. Etelämpänä Isokankaan sähköaseman läheisyydestä tunnetaan myös useita esihistoriallisia kohteita noin 40-50 m mpy korkeustasoilta.

Kuva 5. Voimajohtolinjan aluetta Kivirakalla tuulivoima-alueen lounaispuolella. Lounaaseen.

Kuva 6. Iijoki kuvattuna Kierikin voimalaitokselta. Itään.

Kuva 7. Voimalinjan aluetta Kantamaalla linjan keskivaiheilla. Luoteeseen.

Tuulivoima-alue on kohonnut merestä mesoliittisen kivikauden myöhäisvaiheessa noin 6000-5700 eaa., jolloin alueen itäosan korkeimmat kohdat ovat olleet merenpinnan yläpuolella. Maankohoamisen myötä ja veden vetäytyessä länteen, alue on paljastunut merestä kokonaan neoliittisen kivikauden varhaisvaiheessa noin 5000-4700 eaa. Sähkönsiirtoreittien pohjois- sekä länsiosat ovat paljastuneet merestä myös neoliittisen kivikauden varhaisvaiheessa noin 5000-4700 eaa., etelämpänä neoliittisen kivikauden keski- sekä myöhäisvaiheella noin 3000-2700 eaa.

Vanhin aluetta kuvaava suurimittakaavainen kartta on vuoden 1650 Claes Claessonin laatima kartta Pohjois-Pohjanmaasta, johon on kuvattu Iijoki sekä Siuruanjoki. Wetterstedtin maakuntakartaston karttaan vuodelta 1775 on lijoen varteen merkitty asutusta. Gyldenin vuosina 1866-1873 laatimalle yleiskartalle asutusta on merkitty Ijoen sekä Siuruanjoen varteen. Alueen pitäjänkartat on laadittu vuonna 1846. Tuulivoimapuistoalueen osalta pitäjänkartta on hyvin repaleinen ja siihen ei ole käytännössä merkitty mitään. Sähkönsiirtoreiteille pitäjänkarttoille on merkitty lähinnä metsä- sekä suoalueita. Sähkönsiirtoreittien läheisyyteen on pitäjänkarttoille merkitty asutusta Siuruanjoen sekä Ijoen varteen paikoille, joissa sijaitsee nykyisinkin asutusta. Siuruanjoen varteen on pitäjänkartalle merkitty Jalokosken sekä Ruonaniemen talot, jotka ovat nykyiset Piukkalan ja Ruonalan talot. Ijoen varteen on merkitty Juutisenahon talo, joka on nykyisinkin Juutisenaho sekä Kierikin talo. Vuoden 1966 peruskartalla Kierikin talo on merkitty nimellä Kuusela. Kierikin voimalaitoksen rakentamisen ja Ijoen patoamisen myötä talon alue on jäänyt veden alle.

Kuva 8. Aluetta kuvaava Claes Claessonin kartta vuodelta 1650.

Kuva 11. Jalokoski, nykyinen Piukkalan vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kuva 12. Ruonaniemi, nykyinen Ruonala vuoden 1846 pitäjänkartalla.

Kuva 13. Juutisenaho ja Kierikki vuoden 1846 pitäjänkartalla.

2.2. Tunnetut arkeologiset kohteet ja aikaisemmat tutkimukset

Tuulivoimapuiston hankealueelta ei tunneta entuudestaan arkeologisia kohteita.

Sähkönsiirtoreiteiltä tai niiden läheisyydestä tunnetaan entuudestaan 15 arkeologista kohdetta, joista yhdeksän on kiinteää muinaisjäännöstä, neljä havaintokohdetta ja kaksi mahdollista muinaisjäännöstä. Havaintokohteet ja mahdolliset muinaisjäännökset on paikannettu laserkeilausaineistosta ja niitä ei ole tarkastettu maastossa ennen nyt tehtyä inventointia.

Kiinteistä muinaisjäännöksistä kivilaudelle ajoittuvia asuinpaikkoja ovat Saarikoski (muinaisjäännöstunnus 972010089), Ollinkangas (1000031558), Isomaa Kuokkasuo Yli-li (1000023742), Isomaa pohjoinen Yli-li (1000023743), Juutisenkangas (972010042), Kotikangas luode (1000024279) ja Orastinsuo (1000014342). Juutisenkangas kuuluu Yli-lin Kierikin kivilauden kohteiden VARK-alueeseen. Historiallisen ajan tervahautoja ovat Kantamaa (1000049305) ja Kotaselkä (1000031206).

Havaintokohteet Piukkalansuvanto (1000068697), Takakankaanräme (1000068691), Kortinkoski (1000068604) ja Orastinsuo 2 (1000068671) ovat Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta havaittuja mahdollisia tervahautoja.

Mahdolliset muinaisjäännökset Ollinkangas etelä (1000040928) ja Ollinkangas länsi (1000040929) ovat vinovalovarjosteessa erottuvia mahdollisia tervahautoja.

Tuulivoimapuistoalueella ei ole tiedettävästi tehty arkeologisia tutkimuksia aiemmin. Sen läheisyydessä on aiemmin inventoitu ainakin Yli-lin inventoinnin yhteydessä vuonna 1998 (Sarkkinen 1998), Metsähallituksen Pohjanmaan länsiosan kulttuuriperintöinventoinnin yhteydessä vuonna 2012 (Schulz 2012) sekä Kynkäänsuon tuulivoimapuistoalueen ja voimajohtolinjojen inventoinnin yhteydessä vuonna 2022 (Hiltunen 2022).

Maakaapelireitin läheisyydessä, Siuruanjoen länsi- sekä itäpuolella on aiemmin inventoitu vuonna 2017 sekä Fingridin sähköasemien arkeologien inventoinnin että Keminmaa – Muhos voimajohtolinjan arkeologisen inventoinnin yhteydessä (Laulumaa 2017). Tunnetulla kohteella Saarikoski on suoritettu tarkastuksia (Pesonen ja Leskinen 1999, Katiskoski 2009) sekä tehty arkeologinen kaivaus (Ikäheimo ja Okkonen 2001) että valvonta (Seppä 2020).

Herva-Nuojuankangas väliselle uudelle voimalinjalle Isomaalla liittyvän sähkönsiirtoreitin läheisyydessä on inventoitu lijoen lähialueen kohteilla vuonna 2009 (Eva Hulse 2009) sekä Rovaniemi Petäjäskoski – Vaala Nuojuankangas voimajohdon inventoinnin yhteydessä vuonna 2020 (Laulumaa 2020). Tunnetuilla kohteilla Isomaa Kuokkasuo ja Isomaa pohjoinen on lisäksi tehty tarkastukset vuonna 2017 (Pesonen 2017).

Isokankaan sähköasemalle suunnitellun sähkönsiirtoreitin läheisyydessä tehdyt aiemmat tutkimukset painottuvat Kierikin ja lijoen läheisyyteen. Reitin läheisyydessä Kierikissä on inventoitu Iljokilaaksoninventoinnissa välillä Purkajasuo-Pahkakoski vuonna 1997 (Schulz 1997), Keminmaa – Muhos voimajohtolinjan arkeologisen inventoinnin yhteydessä vuonna 2017 (Laulumaa 2017) sekä Rovaniemi Petäjäskoski – Vaala Nuojuankangas voimajohdon inventoinnin yhteydessä vuonna 2020 (Laulumaa 2020). Tunnetulla kohteella Juutisenkangas on suoritettu useita tarkastuksia 1990-luvulla (Sarkkinen 1994, Koivunen 1995, Franzen 1996) sekä kaivaus vuonna 2003 (Oikarinen 2003). Tunnetulla kohteella Kotikangas luode on tehty tarkastus vuonna 2014 (Katiskoski 2014) ja kohteella Orastinkangas tarkastus vuonna 2009 (Katiskoski 2009). Sähkönsiirtoreitin keskivaiheilla on inventoitu Kotaselän tuulivoimahankkeen yhteydessä vuonna 2023 (Tokoi ja Leinonen 2023). Isokankaan sähköaseman läheisyydessä on suoritettu useita inventointeja sekä tarkastuksia niin 1990- kuin 2000- ja 2010-luvuilla.

3. Arkeologinen inventointi

3.1. Esityöt

Esitöissä hankealuetta kuvaavia historiallisia karttoja (1600–1900-luvuilta) haettiin Kansallisarkiston Astia-verkkopalvelusta, Maanmittauslaitoksen Kiinteistötietojärjestelmästä sekä Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto. 1900-luvun peruskarttoja tarkasteltiin paikkatietoaineistojen latauspalvelun Paitulin WMS-katselurapintoina. Pitäjänkartat asetoitiin nykykartan päälle. Vanhat peruskartat ovat valmiiksi asetoituja WMS-katselupintoina. Vanhoista kartoista tarkasteltiin inventointialueelle sijoittuvia mahdollisesti arkeologisesti mielenkiintoisia kohtia, kuten historiallisen ajan asutusta ja rajamerkkejä. Maanmittauslaitoksen sivustolta ladattiin 5p laserkeilausaineisto, josta etsittiin arkeologisesti mielenkiintoisia maastonmuotoja, kuten asumuspainanteita tai tervahautoja.

Ennen maastotöitä käytiin läpi myös alueen vesistöhistoriaa ja tunnettujen arkeologisten kohteiden tietoja. Kohdetietoja ja aikaisempien arkeologisten tutkimusten raportteja tarkasteltiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Ennen maastotöitä oltiin myös yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon työn toteuttamisesta, maastotöiden kohdentamisesta sekä mahdollisista uusista irtolöydöistä.

3.2. Maastotyöt ja raportointi

Maastotyöt tehtiin 12.5., 14.-15.5. ja 26.-28.5.2025. Maastotyöt tekivät FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Niko Liedes ja HuK Maria Södö. Tutkimusmetodina oli hankealueen silmämääräinen havainnointi ja lapionpistojen/kuoppien teko muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalisille maastonkohdille. 5p laserkeilausaineistossa näkyneet anomaliat tarkastettiin. Hankealueelta tarkastettiin kaikkien voimaloiden paikat ja sähköasema sekä niiden lähialueita. Alueelta tarkastettiin myös metsäalueita, joihin ei ole suunniteltu muuttuvaa maankäyttöä.

Inventoinnissa tehdyt havainnot dokumentoitiin valokuvoin ja muistiinpanoin. Havaintojen sijainnit sekä kuljetut reitit tallennettiin käsiGPS-paikantimilla (Garmin Montana 610 ja Garmin GPSMAP 66i, tarkkuus +/- 5–10 m). Inventointiraportin laati Hiltunen heinäkuussa 2025.

3.3. Havainnot

Tuulivoimapuistoalueelta tavattiin neljä uutta arkeologista kohdetta. Näistä kolmea, Soidinharju, Paskalampi ja Paskamaa 2 ehdotetaan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Soidinharjun kohde sijaitsee alueen itäosassa. Paikalta havaittiin esihistoriallista asumuspainannetta muistuttava painanne hiekkaiselta muinaiselta rantaterassilta. Paskalampi ja Paskamaa 2 sijaitsevat alueen keskiosassa. Paskalampi on tervahauta, joka on merkitty myös maastokartalle. Paskamaa 2 on ihmisen

tekemä kivrakennelma, joka sijaitsee Paskamaan korkeimmalla kohdalla. Rakennelman tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä.

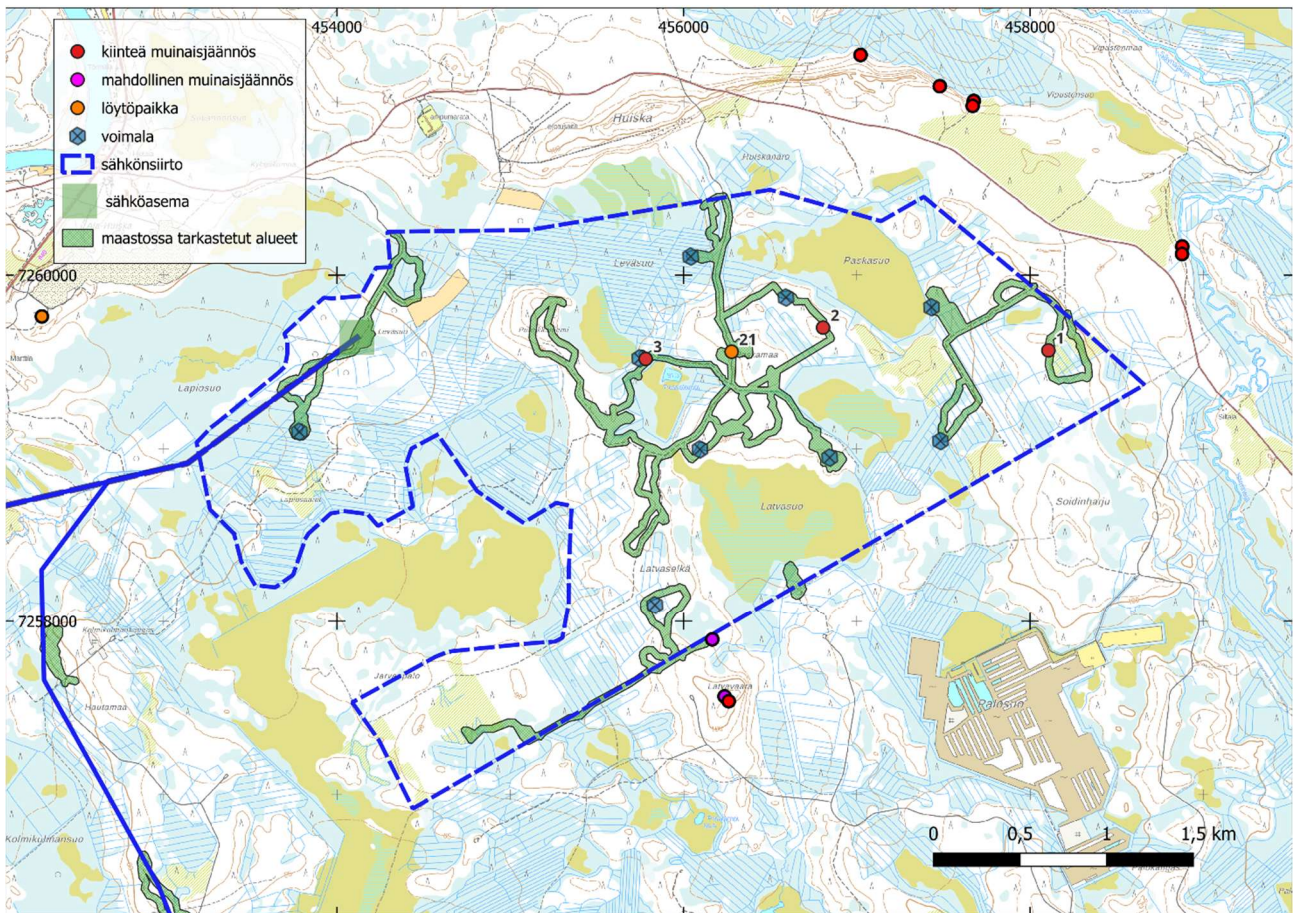
Yhtä uutta kohdetta, Paskamaata, ehdotetaan löytöpaikaksi. Paskamaalle johtavan metsäautotien pinnasta havaittiin kivikaudelle tyypillisiä löytöjä, kvartsi-iskoksia sekä yksi mahdollinen kvartsikaavin. On todennäköistä, että löydöt ovat kulkeutuneet paikalle tuodun tienteen liittyvän maa-aineksen mukana, eikä löytöjen läheisyydestä havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä. Alueen maaperä on hyvin kivistä ja esimerkiksi koekuoppien kaivaminen alueella on hyvin haasteellista.

Sähkönsiirtoreiteiltä tavattiin kolme uutta arkeologista kohdetta, Kierikkioja, Toukokangas 1 ja Toukokangas 2, joita kaikkia ehdotetaan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Kierikkioja sekä Toukokangas 2 havaittiin jo esitöiden yhteydessä Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineistosta ja ne todettiin maastossa kivikaudelle ajoittuviksi asumuspainannekohteiksi. Toukokangas 1 on ajoittamaton kuoppajäännös, joka sijaitsee noin 180 metriä pohjoiseen kohteesta Toukokangas 2.

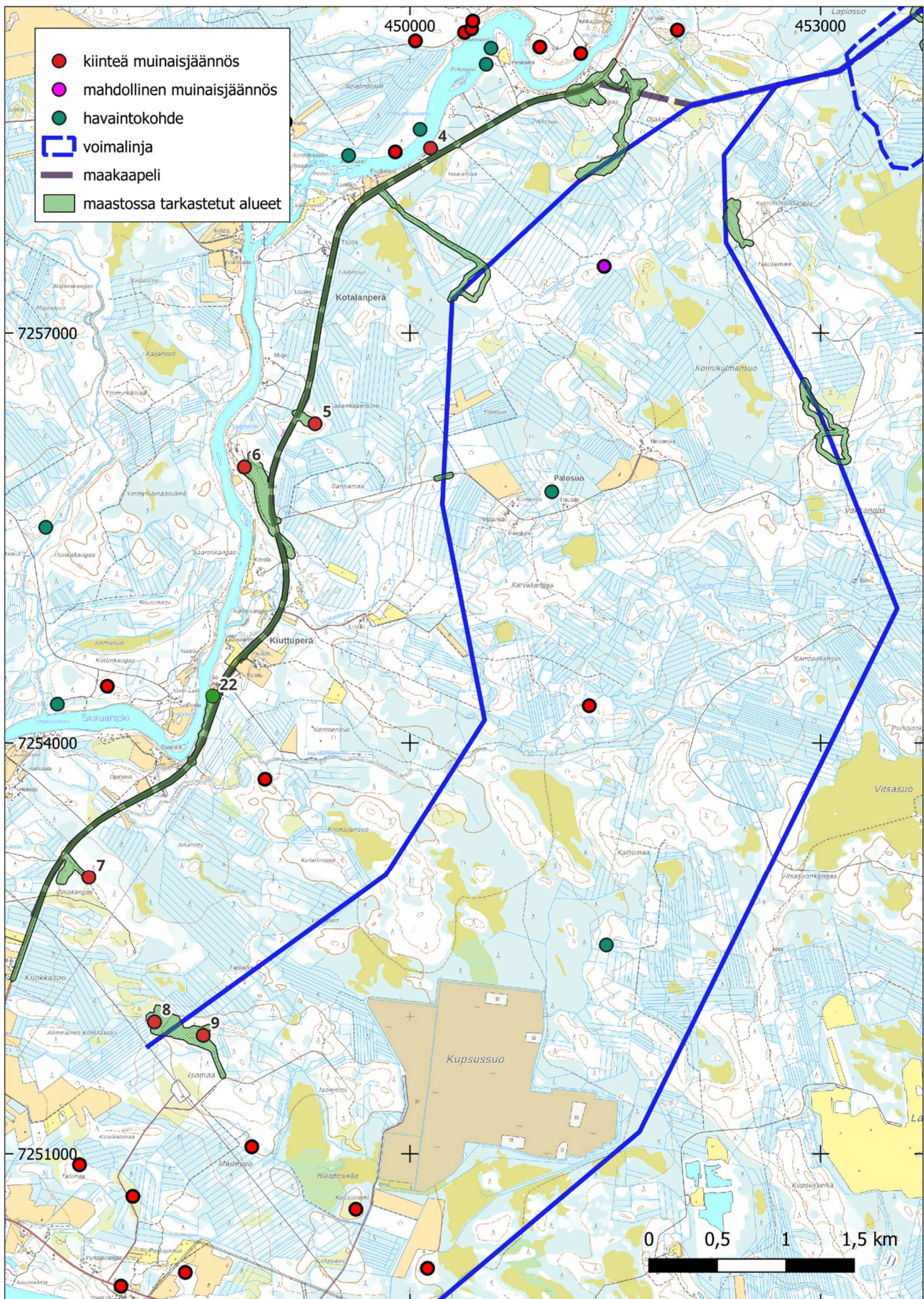
Osaan sähkönsiirtoreiteillä sijaitseville tunnetuille kohteille tehtiin tarkennuksia sekä uusia havaintoja inventoinnin yhteydessä. Saarikosken kivikautisen asuinpaikan ennestään tunnetuista asumuspainanteista dokumentoitiin kymmenen asumuspainannetta, jotka sijoittuivat lähelle suunniteltua maakaapelireittiä. Näiden paikkatiedot mitattiin myös inventoinnin yhteydessä. Myös Orastinsuon kivikautisen asuinpaikan ennestään tunnetuiden asumuspainanteiden paikkatiedot mitattiin ja painanteet dokumentoitiin. Ennestään tunnetun kivikautisen asuinpaikan Isomaa Kuokkasuo yhteydestä tavattiin yksi uusi mahdollinen asumuspainanne (asumuspainanne 10), joka ehdotetaan liitettäväksi kohteen alakohteeksi.

Muinaisjäännösrekisterin havaintokohteet tarkastettiin, joista kolmen, Piukkalansuvanto, Takakankaanräme ja Orastinsuo 2 todettiin olevan tervahautoja. Kortinkoski ei ole arkeologinen kohde, vaan paikalta havaittiin kaksi ilmeisesti melko tuoretta kaivantoa. Mahdolliset muinaisjäännökset Ollinkangas etelä ja Ollinkangas länsi tarkastettiin ja niiden todettiin olevan tervahautoja. Lisäksi Ollinkangas lännen yhteydestä havaittiin tervapirtin pohja ja kiuas.

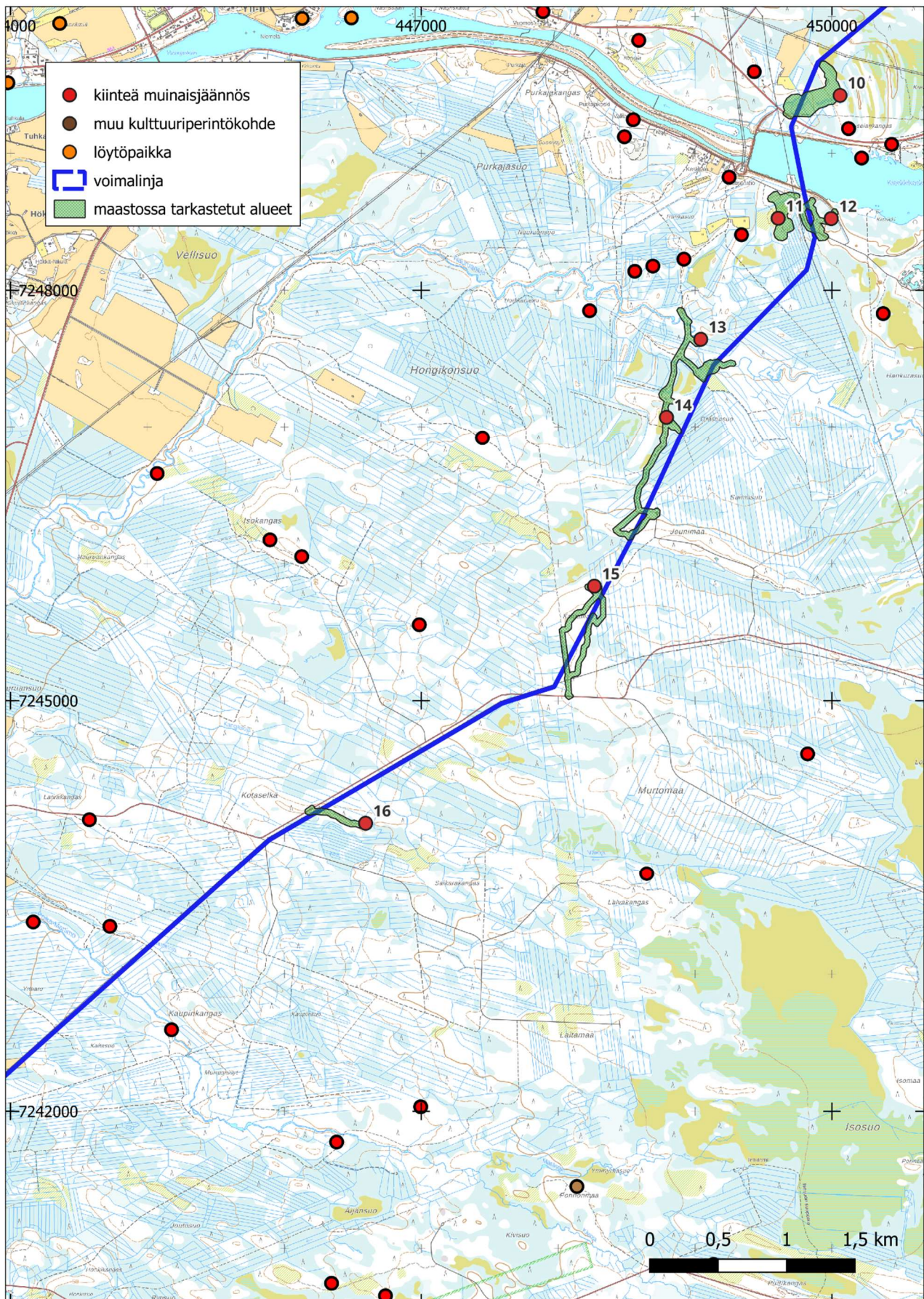
Inventoinnissa havaittujen arkeologisten kohteiden tarkemmat tiedot on esitetty luvussa 5. Arkeologiset kohteet.

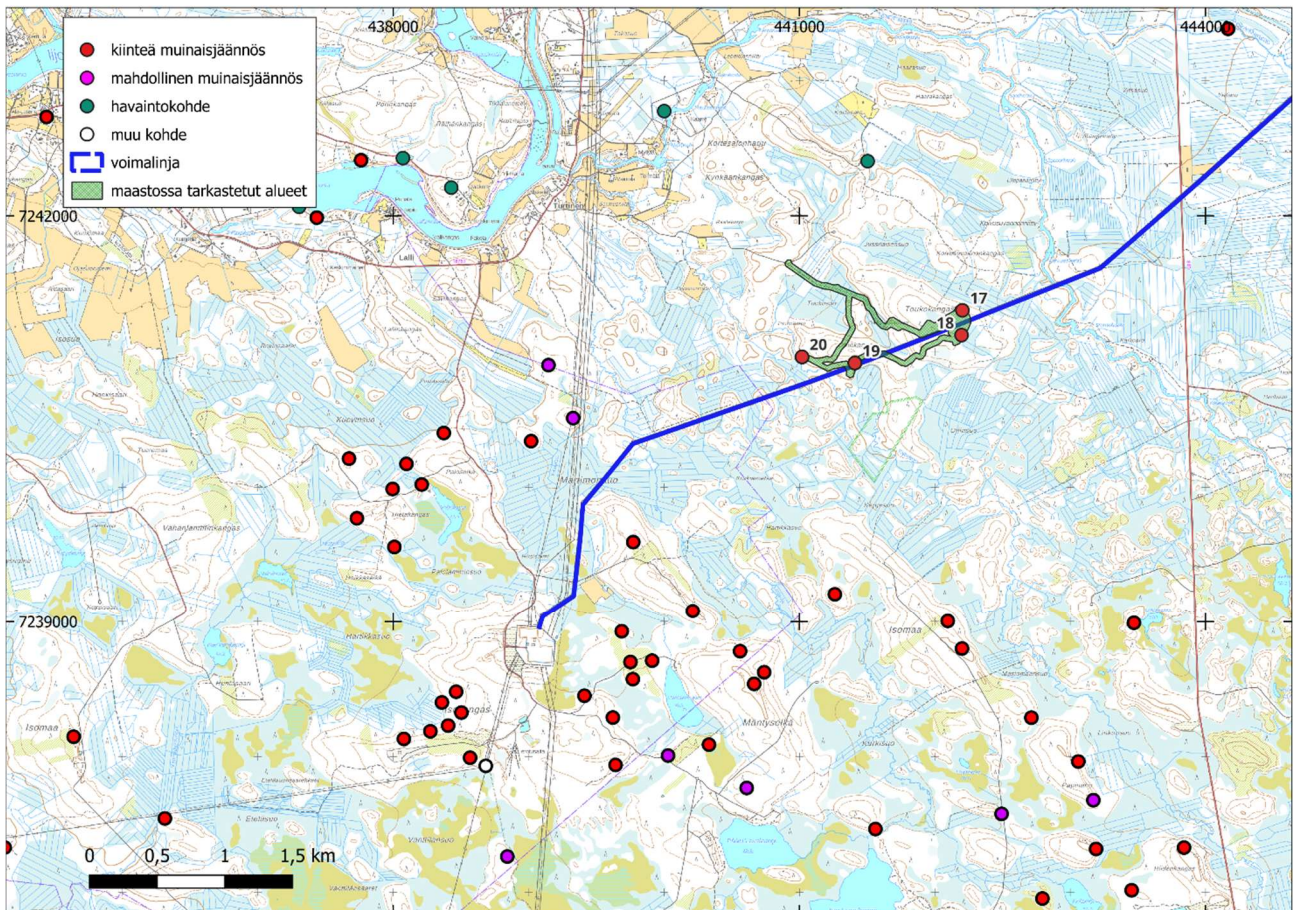
Kartta 6. Maastossa tarkastetut alueet tuulivoima-alueella.

Kartta 7. Maastossa tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien pohjoisosassa.

Kartta 8. Maastossa tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien keskiosassa.

Kartta 9. Maastossa tarkastetut alueet sähkönsiirtoreittien eteläosassa.

4. Yhteenveto

Heilu Oy / Jussi-Pekka Hiltunen, Niko Liedes ja Maria Södö toteuttivat Oulun Latvaselälle suunnitellun tuulivoimapuistoalueen sekä siihen liittyvien sähkönsiirtoreittien arkeologisen inventoinnin toukokuussa 2025.

Tuulivoima-alueelta ei tunnettu entuudestaan arkeologisia kohteita. Tuulivoima-alueelta tavattiin neljä uutta arkeologista, joista kolme, Soidinharju, Paskamaa 2 ja Paskalampi on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja yksi (Paskamaa) on löytöpaikka.

Sähkönsiirtoreiteiltä tai niiden läheisyydestä tunnettiin entuudestaan 15 arkeologista kohdetta, joista yhdeksän (Saarikoski, Ollinkangas, Isomaa Kuokkasuo Yli-li, Isomaa pohjoinen Yli-li, Juutisenkangas, Kotikangas luode, Orastinsuo, Kantamaa ja Kotaselkä) on kiinteää muinaisjäännöstä, neljä (Piukkalansuvanto, Takakankaanräme, Kortinkoski ja Orastinsuo 2) havaintokohdetta ja kaksi (Ollinkangas etelä ja Ollinkangas länsi) mahdollista muinaisjäännöstä.

Sähkönsiirtoreiteiltä tavattiin kolme uutta arkeologista kohdetta, Kierikkioja, Toukokangas 1 ja Toukokangas 2, jotka kaikki ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Havaintokohteista Piukkalansuvanto, Takakankaanräme ja Orastinsuo 2 todettiin maastossa tervahaudoiksi. Maastohavaintojen perusteella havaintokohde Kortinkoski ei ole arkeologinen kohde. Mahdolliset muinaisjäännökset Ollinkangas etelä ja länsi todettiin maastossa tervahaudoiksi.

Inventoinnin jälkeen tuulivoimapuistoalueelta tunnetaan neljä arkeologista kohdetta ja sähkönsiirtoreiteiltä 17 arkeologista kohdetta.

Jussi-Pekka Hiltunen
Oulussa 24.7.2025
Heilu Oy

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Soidinharju	Oulu	maarakenteet	painanteet	ajoittamaton	uusi kohde
2	Paskamaa 2	Oulu	kivirakenteet	röykkiöt	ajoittamaton	uusi kohde
3	Paskalampi	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
4	Piukkalansuvanto	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000068697
5	Takakankaanräme	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000068691
6	Saarikoski	Oulu	asuinpaikat	asumuspainanteet	kivikautinen	972010089
7	Ollinkangas	Oulu	asuinpaikat	asumuspainanteet	kivikautinen	1000031558
8	Isomaa Kuokkasuo (Yli-li)	Oulu	asuinpaikat	asumuspainanteet	kivikautinen	1000023742
9	Isomaa pohjoinen (Yli-li)	Oulu	asuinpaikat	-	kivikautinen	1000023743
10	Kierikkioja	Oulu	asuinpaikat	asumuspainanteet	kivikautinen	uusi kohde
11	Juutisenkangas	Oulu	asuinpaikat, maarakenteet	asumuspainanteet, kuopat	kivikautinen, neoliittinen	972010042
12	Kotikangas luode	Oulu	asuinpaikat	asumuspainanteet	kivikautinen	1000024279
13	Orastinsuo 2	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000068671
14	Orastinsuo	Oulu	asuinpaikat	asumuspainanteet	kivikautinen	1000014342
15	Kantamaa	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000049305
16	Kotaselkä	Oulu	työ- ja valmistuspaikat, kivirakenteet	tervahaudat, kiukaat	historiallinen	1000031206
17	Toukokangas 1	Oulu	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
18	Toukokangas 2	Oulu	asuinpaikat, maarakenteet	asumuspainanteet, kuopat	kivikautinen	uusi kohde
19	Ollinkangas etelä	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000040928
20	Ollinkangas länsi	Oulu	työ- ja valmistuspaikat, kivirakenteet	tervahaudat, kiukaat	historiallinen	1000040929
LÖYTÖPAIKKA						
21	Paskamaa	Oulu	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
HAVAINTOKOHDE						
22	Kortinkoski	Oulu	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000068604

5. Arkeologiset kohteet (* uusi kohde)

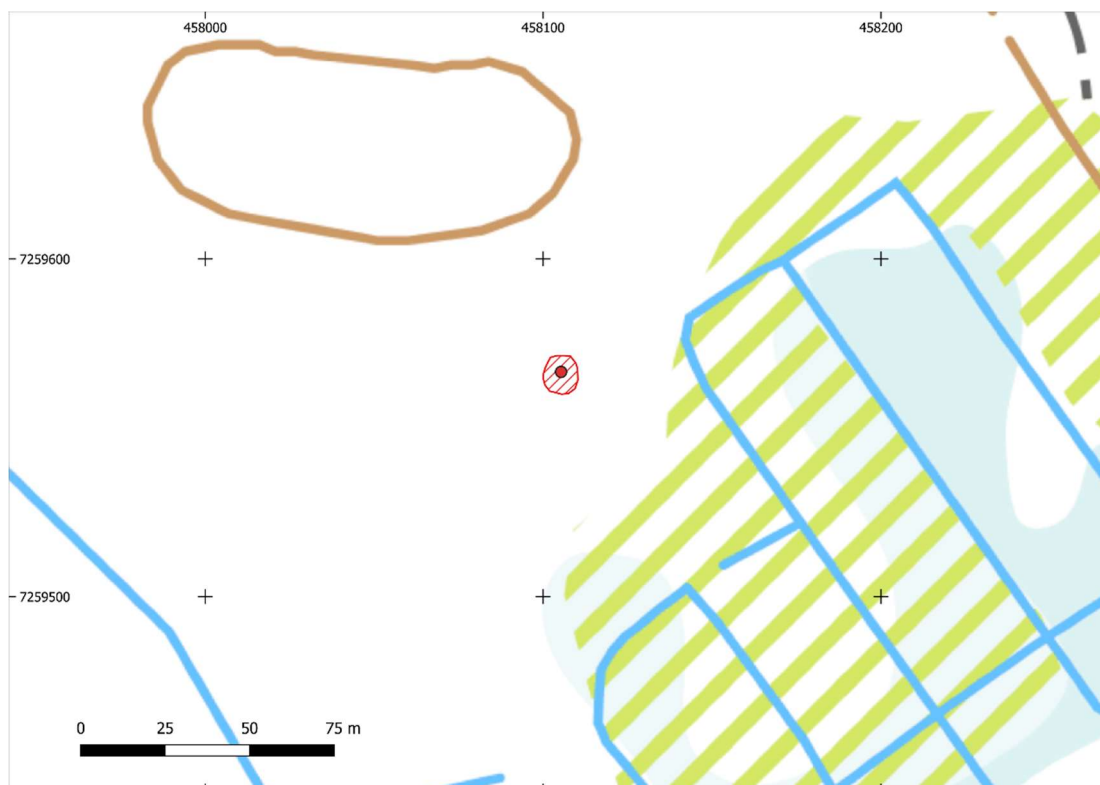
Kiinteät muinaisjäännökset

1. Soidinharju*

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, painanteet
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7259567 E 458105 z 105
Koordinaattiselite:	painanteen keskikohta

Inventointi 2025: Painanne sijaitsee Soidinharju pohjoispuolella, etelään laskevalla hiekkaisella vanhalla rantatörmällä. Maasto nousee kohti pohjoista ja muuttuu pohjoisessa kivisemmäksi. Alueella kasvaa harvennettua mäntymetsää.

Painanteen koko noin 4,5 x 3 metriä ja sen syvyys noin 0,3 metriä. Painanteen ympärillä on noin 1 metriä leveä ja 0,1 metriä korkea maavalli. Painanteeseen tehtiin kaksi ja painanteen ulkopuolelle kaksi koekuoppaa. Painanne vaikuttaa kivikautiselta asumuspainanteelta, mutta tehdyistä koekuopista ei havaittu selviä kulttuurikerroksia tai löytöjä. Koekuopista havaittiin noin 15 cm paksu huuhtoutumiskerros ja kohdalla maaperä on hiekkaa. Painanne vaikuttaa ihmisen tekemältä ja huuhtoutumiskerroksen perustella vanhalta, mutta sen tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä.

Kartta 10. Soidinharjun kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

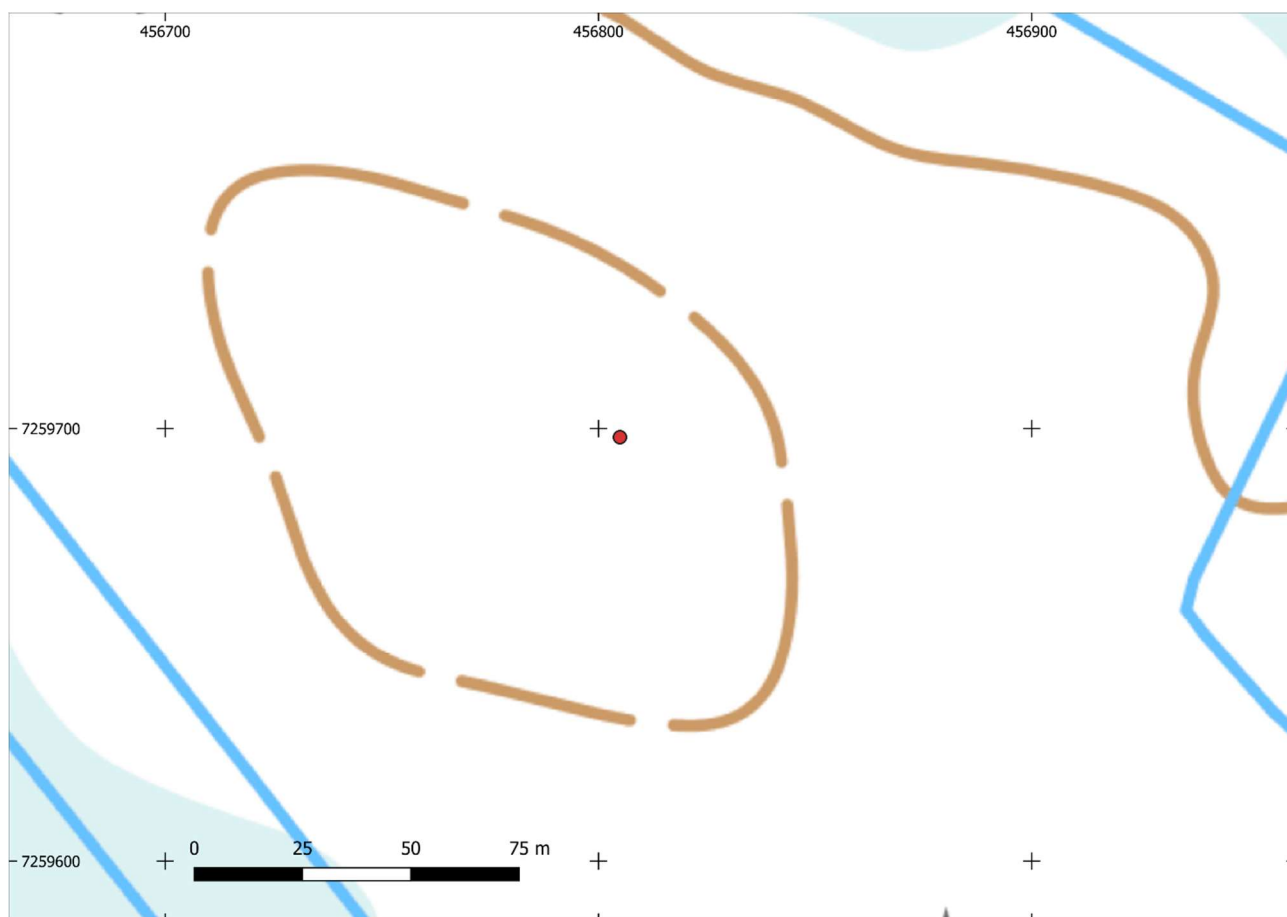

Kuva 14. Soidinharjun painanne. Lapiro on pystyssä painanteen pohjoisosaan tehdyssä koekuopassa. Luoteeseen.

2. Paskamaa 2*

Kunta: Oulu
 Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet, rökkiöt
 Ajoitus: ajoittamaton
 Aiemmat tutkimukset: -
 Koordinaatit: N 7259698 E 456805 z 85
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus

Inventointi 2025: Muutaman suuremman kiven varaan rakennettu kiviröykkiö sijaitsee Paskamaan koillisosan korkeimmalla kohdalla, harjun laella. Soikeahkon rökkiön koko on noin 1,0 × 1,5 metriä ja sen korkeus noin 0,8 metriä. Rökkiö koostuu pääosin hevosenpään kokoisista kivistä, ja siinä on 3–5 kivikerrosta. Kivet ovat tiiviisti paikoilleen asettuneita, ja rökkiö on osittain sammaloitunut. Vaikka rökkiö on kooltaan pieni, se erottuu selvästi maastossa. Alueelta ei havaittu muita vastaavanlaisia rakenteita. Rökkiö muistuttaa muodoltaan rajamerkkiä, mutta vanhoille kartoille kohdalle tai sen läheisyyteen ei ole merkitty rajalinjoja.

Kartta 11. Paskamaa 2 kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä.

Kuva 15. Röykkiön edustalle on kasattu oksia. Kaira on pystyssä sen lounaisosassa. Koilliseen.

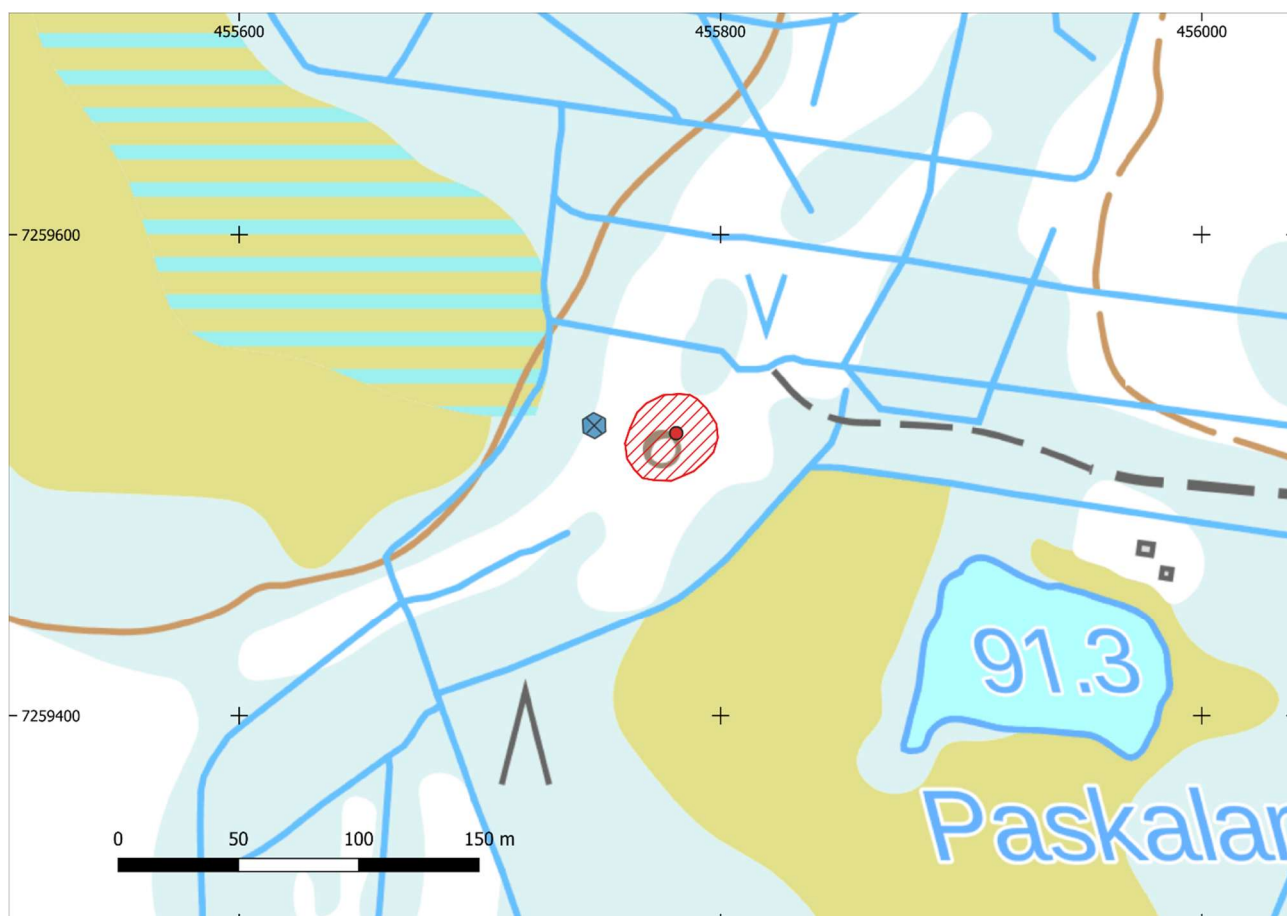

Kuva 16. Röykkiö on osaksi sammaloitunut. Kaira on pystyssä sen lounaisosassa. Lounaaseen.

3. Paskalampi*

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7259517 E 455781 z 92
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Inventointi 2025: Maastokartalle merkitty tervahauta sijaitsee Paskalammen luoteispuolella. Tervahaudan halkaisija on arviolta 12 metriä. Vallin leveys on arviolta 2,5 metriä, korkeus noin 0,6 metriä. Halssi on suunnattu luoteeseen kohti suota, ja sen pituus on noin 2,5 metriä, syvyys noin metrin, ja leveys noin 2 metriä. Tervahauta vaikutti vaurioituneelta, sillä sen pinta oli kauttaaltaan hiiltyneen puusälän sekä paikoittain kokonaisienkin tervaksien peitossa. Tervahaudan pinta on osittain tuhoutunut alueella tehtyjen hakkuiden yhteydessä, ja sen päällä kasvaa eri kokoista taimikkoa. Tervahaudan pohjoissivulla oli nähtävissä ilmanottoa varten kaivettuja penkkoja. Lähiympäristöstä ei ollut havaittavissa merkkejä tervapirtin pohjasta tai esimerkiksi kiukaasta, vaikkakin alueella tehty maanmuokkaus on yhtä lailla voinut tuhota merkit pirtistä, jos sellainen on alueella ollut.

Kuva 17. Paskalammen kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Voimala on merkitty sinisellä kuusikulmiolla.

Kuva 18. Paskalammen tervahauta. Länteen.

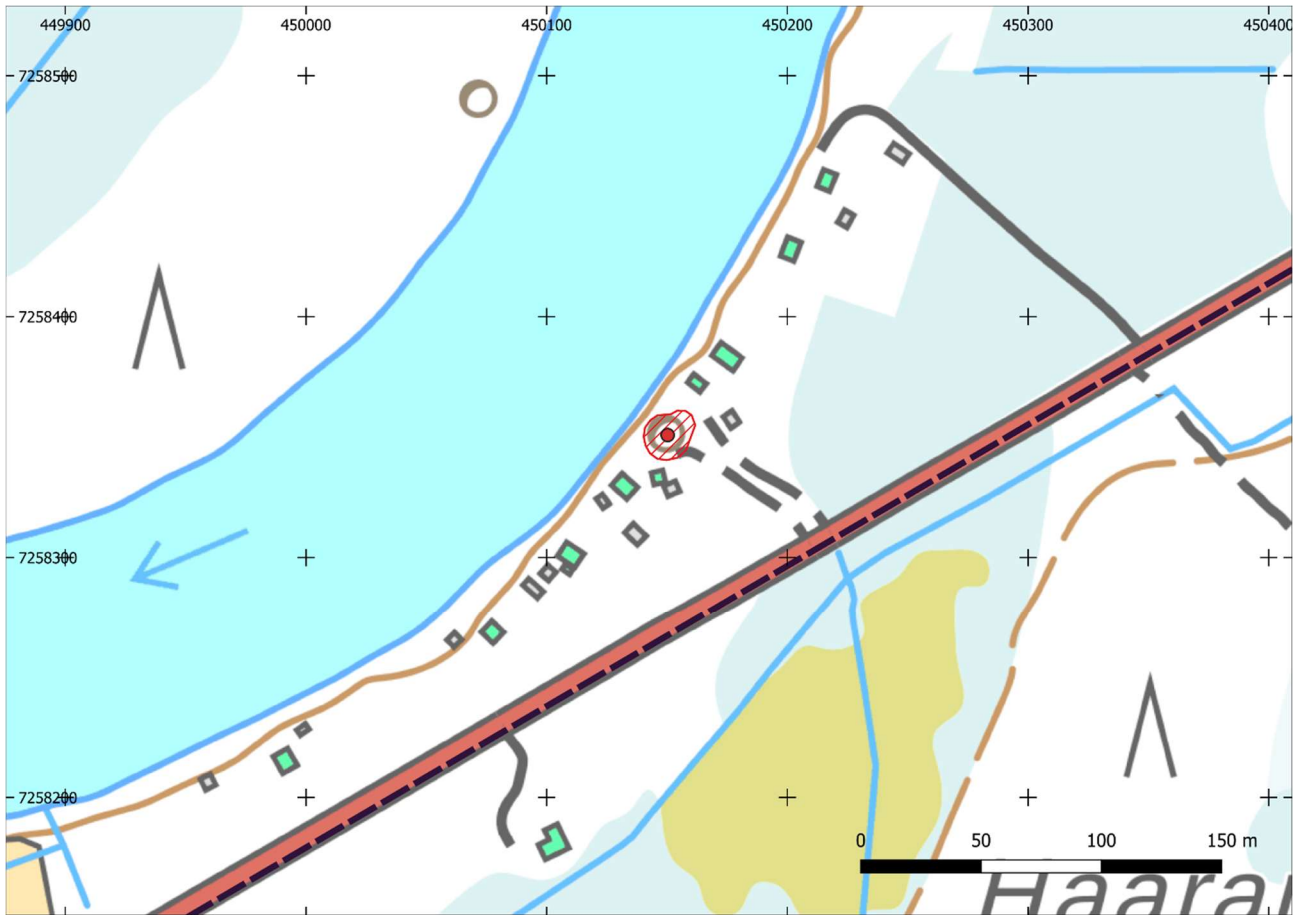
Kuva 19. Metsänhoidon yhteydessä maanpinnalle noussutta hiiltä.

4. Piukkalansuvanto

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000068697
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (aiemmin havaintokohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo & Kaisa Kotkajärvi etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7258351 E 450151 z 66
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Kuivaniemi 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo & Kotkajärvi 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Tervahauta sijaitsee Siuruanjoen kaakkoisrannalla ranta-alueella sijaitsevan vapaa-ajan asunnon pihapiirissä. Tervahaudan halkaisija on noin 11 metriä. Sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,2 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Halssi suuntautuu koilliseen. Halssi on noin 2,5 metriä pitkä ja 2 metriä leveä. Tervahaudan päällä kasvaa jykeviä mäntyjä ja koivuja sekä pienempiä kuusia. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Kartta 12. Piukkalansuvannon kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Maakaapelireitti on merkitty mustalla katkoviivalla Tannilantien varteen.

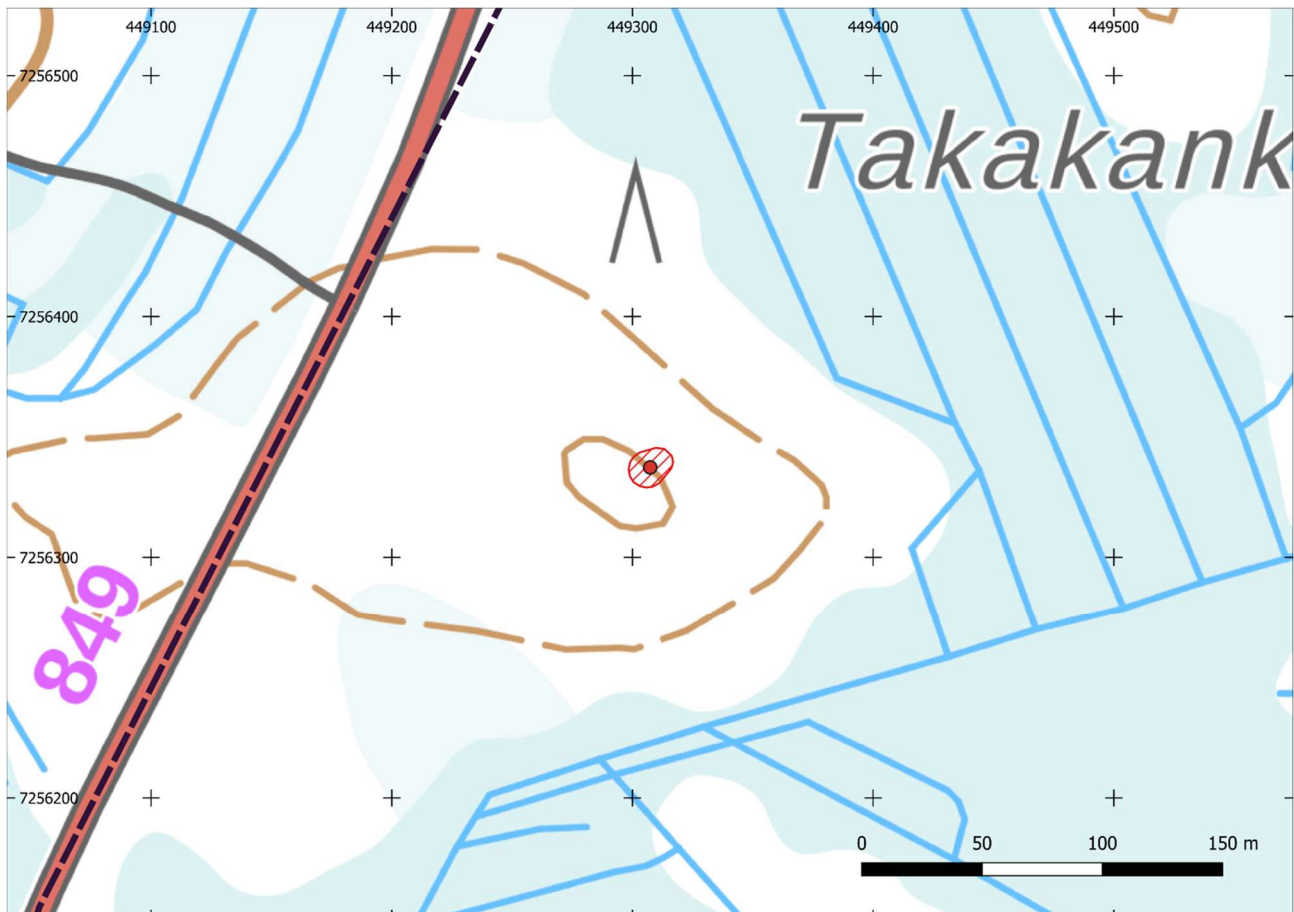
Kuva 20. Piukkalansuvannon tervahaudan kuoppa. Luoteeseen.

5. Takakankaanräme

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000068691
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (aiemmin havaintokohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo & Kaisa Kotkajärvi etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7256337 E 449307 z 65
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Kuivaniemi 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo & Kotkajärvi 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Tervahauta sijaitsee Tannilantien itäpuolella harvennetussa mäntymetsässä. Tervahaudan halkaisija on noin 8 metriä ja sen syvyys on pohjalta vallin yläreunaan mitattuna noin 0,8 metriä. Vallin leveys on noin 2 metriä. Halssi suuntautuu koilliseen. Halssi on noin 3 metriä pitkä ja 1,5 metriä leveä. Tervahaudan päällä kasvaa mäntyjä.

Kartta 13. Takakankaanrämeen kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Maakaapelireitti on merkitty mustalla katkoviivalla Tannilantien varteen.

Kuva 21. Takakankaanrämeen tervahauta. Pohjoiseen.

6. Saarikoski

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	972010089
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	kivikautinen, neoliittinen
Aiemmat tutkimukset:	Petro Pesonen ja Sirpa Leskinen tarkastus 1999 Janne Ikkäheimo ja Jari Okkonen kaivaus 2001 Kaarlo Katiskoski tarkastus 2009 Johanna Seppä valvonta 2020
Koordinaatit:	N 7256016 E 448791 z alin 55 z ylin 65
Koordinaattiselite:	keskeisimmän painannealueen arvioitu keskikoordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Siuruanjoen itärannalla, Kotalan koulun molemmin puolin. Hiekkaisella kankaalla on ainakin 33 asuinpainannetta, lisäksi alueelta on löydetty keramiikkaa (Ka II), kivitaltta, kvartsia, purupihkaa ja palanutta luuta. Asuinpaikka sijoittuu muinaista rantatörmää noudattavalle vyöhykkeelle alkaen koulun pohjoispuolelta ja jatkuen koulusta aina runsaat 500 metriä etelään. Painanteet keskittyvät alueen pohjoisosaan. Alueen pohjoisosassa on myös pari tervahautaa.

Asuinpaikan kautta sen länsipuolelle suunnitellun vesijohtolinjan takia alue tarkastettiin syksyllä 2009 sopivan johtolinjauksen määrittämiseksi. Uudella itä-länsi -suuntaisella linjauksella ei todettu asumuspainanteita, mutta siitä arviolta noin 12-14 m pohjoiseen on yksittäinen mahdollinen asumuspainanne. Linjaukselle tehdyissä koepistoissa ei myöskään ollut merkkejä muinaisjäännöksestä, joten linjaus todettiin toteuttamiskelpoiseksi.

Tarkastuksessa havaittiin kuitenkin asuinpaikkamerkkejä aiemmin tiedossa ollutta etelämpää. Kankaan reunaa kulkevalla tieuralla oli kvartsi-iskoksia noin 20 m matkalla peruskartalle merkityn eteläisemmän länttä kohti johtavan tieuran risteyksen eteläpuolella. Lisäksi kankaalla tätä etelämpänä havaittiin pari mahdollista asumus- ym. painannetta. Vielä etelämpää kankaanreunaa noudattelevan tieuran mutkan vaiheilla oli yksittäisiä kvartseja, jotka osoittanevat pesäkkeisen asuinpaikan jatkumista tänne saakka. Tarkastuksen pohjalta Saarikosken muinaisjäännöksen aluerajausta tarkennettiin tältä osin syksyllä 2009.

Inventointi 2025: Saarikosken kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Tarkastus painottui muinaisjäännösalueen etelä- ja keskiosaan, joka on lähimpänä Tannilantietä ja suunniteltua maakaapelireittiä. Lisäksi tarkastettiin sijaitseeko muinaisjäännösalueen ja Tannilantien välisellä alueella sekä muinaisjäännösalueen eteläpuolella asumuspainanteita tai muita kivikauteen viittavia merkkejä. Näitä ei inventoinnissa havaittu. Eteläosa on melko tiheää nuorehkoa kasvatusmetsää, keskiosassa on varttuneempaa harvennettua mäntymetsää. Eteläosassa sijaitsee yksittäisiä, hieman muita pienempiä asumuspainanteita. Keskivaiheilla sijaitsee enemmän painanteita lähellä toisiaan.

Muinaisjäännösalueen etelä- sekä keskiosasta paikannettiin kymmenen asumuspainannetta, jotka dokumentoitiin ja niille mitattiin paikkatiedot GPS-paikantimella.

Painanne 1 (N 7255644 E 448953) on kooltaan noin 4 x 3 x 0,3 metriä.

Painanne 2 (N 7255762 E 448920) on kooltaan noin 6 x 3 x 0,4 metriä.

Painanne 3 (N 7255861 E 448884) on kooltaan noin 7 x 4 x 0,3 metriä.

Painanne 4 (N 7255927 E 448877) on kooltaan noin 10 x 6 x 0,3 metriä.

Painanne 5 (N 7255942 E 448871) on kooltaan noin 12 x 10 x 0,5 metriä.

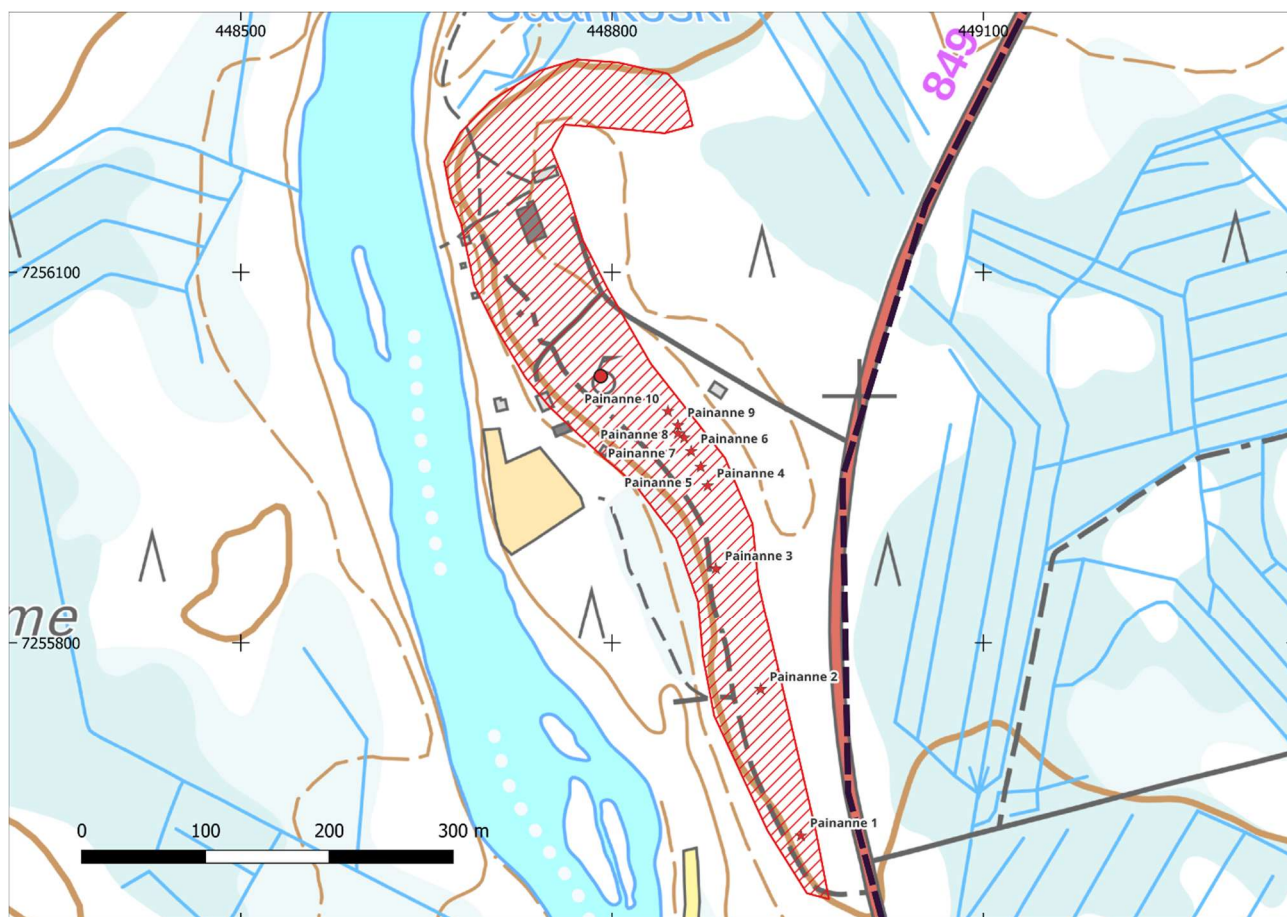
Painanne 6 (N 7255955 E 448864) on kooltaan noin 7 x 4 x 0,4 metriä.

Painanne 7 (N 7255966 E 448858) on kooltaan noin 7 x 4,5 x 0,3 metriä.

Painanne 8 (N 7255969 E 448853) on kooltaan noin 5 x 6 x 0,3 metriä.

Painanne 9 (N 7255976 E 448853) on kooltaan noin 10 x 8 x 0,6 metriä.

Painanne 10 (N 7255987 E 448845) on kooltaan noin 6 x 6 x 0,3 metriä.

Kartta 14. Saarikosken kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä (painanteet 1-10). Maakaapelireitti on merkitty mustalla katkoviivalla Tannilantien varteen.

Kuva 22. Painanne 1 alueen eteläosassa. Koilliseen.

Kuva 23. Painanne 2 alueen eteläosassa. Koilliseen.

Kuva 24. Niko Liedes seisomassa painanteessa 4 alueen keskiosassa. Pohjoiseen.

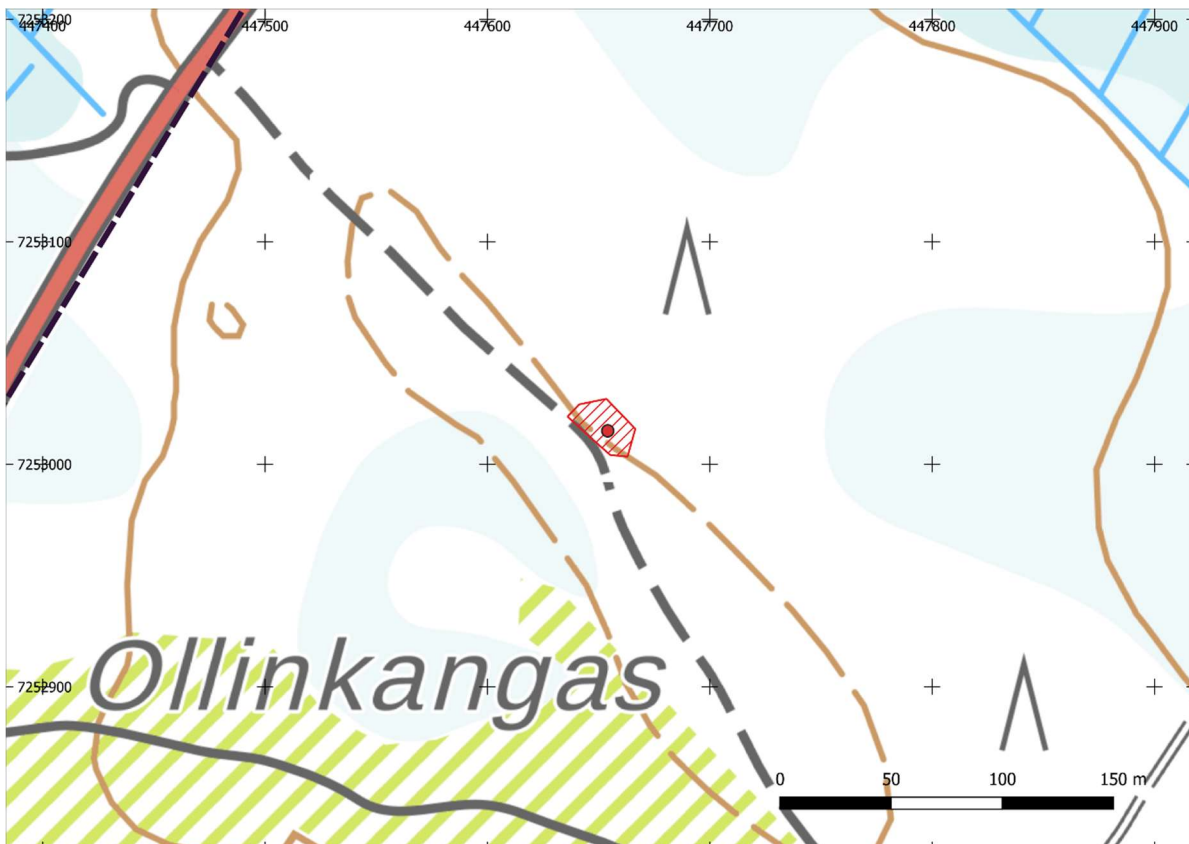
Kuva 25. Painanne 9 alueen keskiosassa. Länteen.

7. Ollinkangas

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000031558
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Vesa Laulumaa inventointi 2017
Koordinaatit:	N 7253015 E 447654 z 55
Koordinaattiselite:	painanteen gps-koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee noin 3 kilometriä Yli-lin koillispuolella, Siuruanjoesta noin 800 metriä itään. Tannilantie kulkee kohteen länsipuolella noin 250 metrin päässä. Alue on hiekkamoreenipohjaista kuivahkoa kangasta. Vuonna 2017 inventoitaessa Fingrid Oyj:n suunniteltuja sähköaseman paikkoja Ollilankankaalta löytyi matala, alle puoli metriä syvä, painanne, jonka pituus on noin 7 metriä ja leveys noin 4 metriä. Painannetta ympäröivät 1-2 metriä leveät matalat vallit. Painanteeseen tehdyistä neljästä koepistosta ei tullut löytöjä. Painanteessa on kuitenkin noin 15 cm paksu huuhtoutumiskerros, jonka perusteella sillä on ikää vähintään muutamia satoja vuosia. Painanne sijaitsee myöhäiskivikautisella rannankorkeudella, noin 55 m mpy. Yli-lin alueelta tunnetaan useita asumuspainannekohteita, jotka sijoittuvat samoille korkeuksille, joten on perusteltua olettaa kyseessä olevan asumuspainanteen. Ikä ja luonne selviävät kuitenkin vain koekaivauksella.

Inventointi 2025: Kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Kartta 15. Ollinkankaan kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Maakaapeli on merkitty mustalla katkoviivalla Tannilantien varteen.

Kuva 26. Ollinkankaan asumuspainanne. Itään.

8. Isomaa Kuokkasuo (Yli-Ii)

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000023742
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Eva Hulse/University at Buffalo ym. ja Oulun yliopisto inventointi 2009 Petro Pesonen tarkastus 2017 Vesa Laulumaa inventointi 2020
Koordinaatit:	N 7251960 E 448134 z alin 58 z ylin 59
Koordinaattiselite:	kohteelle annettu gps-koordinaattitieto

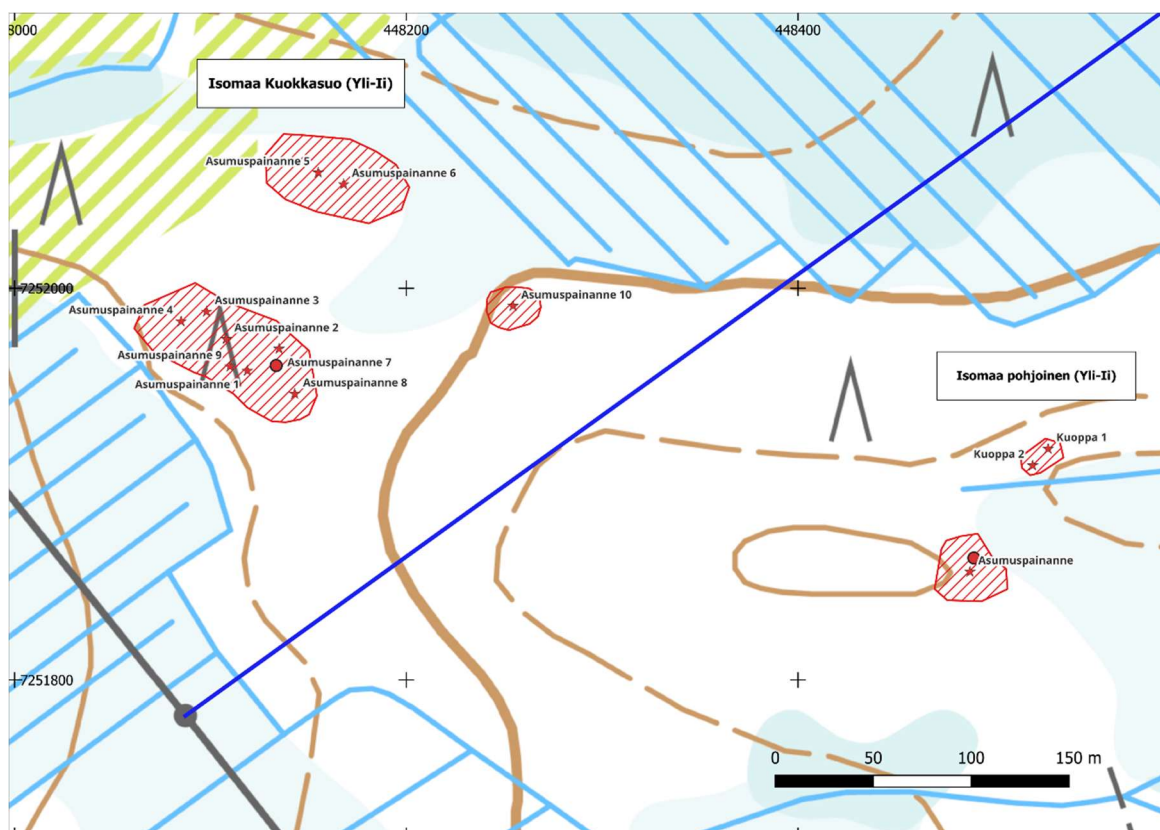
Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Iijoen ja sen sivujoen Siuruanjoen yhtymäkohdan sekä Kupsussuon välillä sijaitsevan Isomaan kankaan luoteispäässä sijaitsevat kaksi asumuspainanneriviä noin 100 m päässä toisistaan. Eteläisempi (koordinaattien osoittama) kolmen painanteen rivi on kankaan lounaaseen viettävällä rinteellä. Painanteet ovat "isokokoisia". Toinen kolmen painanteen rivi on edellisestä koilliseen ja suunnassa itä-länsi. Kaksi painanneryhmää sijoittuu saman muinaisen länsiluoteeseen pistävän niemen molemmille rannoille. Inventoinnin yhteydessä 2009 kaivauslastalla tehdyssä pintamaan avauksessa löytyi kvartsi-iskos.

Kohde tarkastettiin vuoden 2020 inventoinnissa. Kohteeseen lisättiin pohjoisen ryhmän kahden asumuspainanteen (nrot 5 ja 6) alakohdetiedot ja koordinaatit, jotka puuttuivat. Painanteet ovat vierekkäin. Muinaisjäännösrekisterin maininnan mukaan paikalla pitäisi olla kolme painannetta mutta vain kaksi tunnistettiin varmuudella. Aluerajaus oli hieman virheellinen ja se korjattiin.

2024: Eteläisemmällä muinaisjäännösalueella todettiin sijaitsevan 5p laserkeilausaineiston perusteella vielä kolme asumuspainannetta, painanteet 7, 8 ja 9.

Inventointi 2025: Kohteeseen kuuluu 9 asumuspainannetta, jotka ovat merkittynä muinaisjäännösrekisteriin alakohteina (Asumuspainanteet 1-9). Painanteiden sijaintitiedot pitävät paikkaansa. Eteläisemmän muinaisjäännösalueen rajat on merkitty maastoon punaisella lippunauhalla, koska sen ympäriltä on harvennushakattu. Muinaisjäännösalue on jätetty harventamatta. Pohjoisempaa aluetta ei ole merkitty lippunauhalla. Pohjoisemman alueen asumuspainanteen 6 eteläreunan yli on ajettu metsäkoneella.

Pohjoisemmasta alueesta noin 70 metriä kaakkoon havaittiin yksi uusi mahdollinen asumuspainanne (Asumuspainanne 10 N 7251990 E 448254) luoteeseen avautuvan niemekkeen kärjestä. Sen koko on noin 7 x 4 x 0,3 metriä. Painanteen läpi on ajettu metsäkoneella. Painanteeseen tehtiin kaksi ja sen ulkopuolelle kaksi koekuoppaa, mutta kuopista ei tavattu kivikaudelle ajoittuvia löytöjä tai selkeitä kulttuurikerroksia. Painanteessa on kuitenkin ainakin noin 15 cm paksu huuhtoutumiskerros.

Kartta 16. Kohteiden Isomaa Kuokkasuo (Yli-II) ja Isomaa pohjoinen (Yli-II) kohdekartta. Kohteet on merkitty punaisilla pisteillä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 27. Eteläisemmän alueen asumuspainanne 9. Koilliseen.

Kuva 28. Pohjoisemman alueen asumuspainanne 6. Metsäkoneen ajoura erottuu painanteen eteläpuolella. Itään.

Kuva 29. Niko Liedes kaivamassa koekuoppaa inventoinnissa havaittuun uuteen asumuspainanteeseen 10. Koilliseen.

9. Isomaa pohjoinen (Yli-Ii)

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000023743
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Eva Hulse/University at Buffalo ym. ja Oulun yliopisto inventointi 2009 Petro Pesonen tarkastus 2017
Koordinaatit:	N 7251862 E 448490 z 64
Koordinaattiselite:	kohteelle annettu gps-koordinaattitieto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka Iijoen ja sen sivujoen Siuruanjoen yhtymäkohdan sekä Kupsussuon välillä sijaitsevan Isomaan kankaanpohjoisoassa sen loivan lakiharjanteen itäpäässä. Asuinpaikka koostuu maanpinnalle erottuvasta pyöreästä painanteesta sekä kahdesta kuopparakenteesta harjanteella Isomaan pohjoisosan laella. Inventoinnissa 2009 kaivauslastalla avatussa pintamaassa todettiin kvartsi-iskoksia sekä palanutta kiveä.

2024: 5p laserkeilausaineiston perusteella todettiin kahden pohjoisemman kuopan sijainti. Niille tehtiin myös aluerajaus.

Inventointi 2025: Kohteen asumuspainanne on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Se on merkitty maastoon punaisella lippunauhalla, muinaisjäännösalueen ympäriltä on harvennettu metsää.

Pohjoisemmalla alueella sijaitsevista kuopista vain kuoppa 2 havaittiin maastossa. Se on halkaisijaltaan noin 1,5 metriä ja sen syvyys on noin 0,4 metriä. Kuoppa 1 ei havaittu maastossa. Kuopan koordinaattien kohdalla on kasattu oksia, joten on mahdollista, että kuoppa on oksien alla.

Kohteen kartta on edellisen kohteen Isomaa Kuoppasuo (Yli-Ii) yhteydessä.

Kuva 30. Isomaa pohjoinen (Yli-li) asumuspainanne. Koilliseen.

Kuva 31. Isomaa pohjoinen (Yli-li) kuoppa 2. Itään.

10. Kierikkioja*

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7249424 E 450060 z 59
Koordinaattiselite:	asumuspainanteen 1 koordinaatit

Inventointi 2025: Pakkalantien ja Lijoen pohjoispuolella, heti Kierikkiojan pohjoispuolella pohjois-etelä suuntaisella hiekkakaarrolla sijaitsee viisi asumuspainannetta. Alueella kasvaa harvennettua mäntymetsää. Painanne 1 on kooltaan noin 6 x 7 metriä, syvyys noin 0,4 metriä. Painanteeseen tehtiin kaksi koekuoppaa, josta yhdestä löytyi kvartsi-iskos sekä kvartsilohkeamia (KM KM49589). Toisesta koekuopasta havaittiin rapautuneita kiviä sekä mahdollista kulttuurikerrosta. Muihin asumuspainanteisiin ei tehty koekuoppia. Painanne 2 (N 7249467 E 450039) on kooltaan noin 7 x 9 metriä ja sen syvyys on noin 0,4 metriä. Painanne 3 (N 7249509 E 450024) on kooltaan noin 9 x 7 metriä ja sen syvyys on noin 0,4 metriä. Painanne 4 (N 7249562 E 449979) on kooltaan noin 7 x 7 metriä ja sen syvyys on noin 0,4 metriä. Painanne 5 (N 7249580 E 449970) on kooltaan noin 9 x 5 metriä ja sen syvyys on noin 0,3 metriä. Painanteiden 1-3 pohjalla oli pystyssä oranssit auraskepit.

Kartta 17. Kierikkiojan kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 32. Asumuspainanne 1 ja siihen kaivettu koekuoppa. Länteen.

Kuva 33. Niko Liedes seisomassa asumuspainanteessa 2. Pohjoiseen.

Kuva 34. Asumuspainanne 3. Etelään.

Kuva 35. Asumuspainanne 4. Koilliseen.

11. Juutisenkangas

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	972010042
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	kivikautinen, neoliittinen
Aiemmat tutkimukset:	Mika Sarkkinen tarkastus 1994 Pentti Koivunen kartoitus 1995 Patrik Franzen tarkastus 1996 Hans-Peter Schulz inventointi 1997 Teija Oikarinen kaivaus 2003 Vesa Laulumaa inventointi 2017
Koordinaatit:	N 7248526 E 449608 z 57,5
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatit

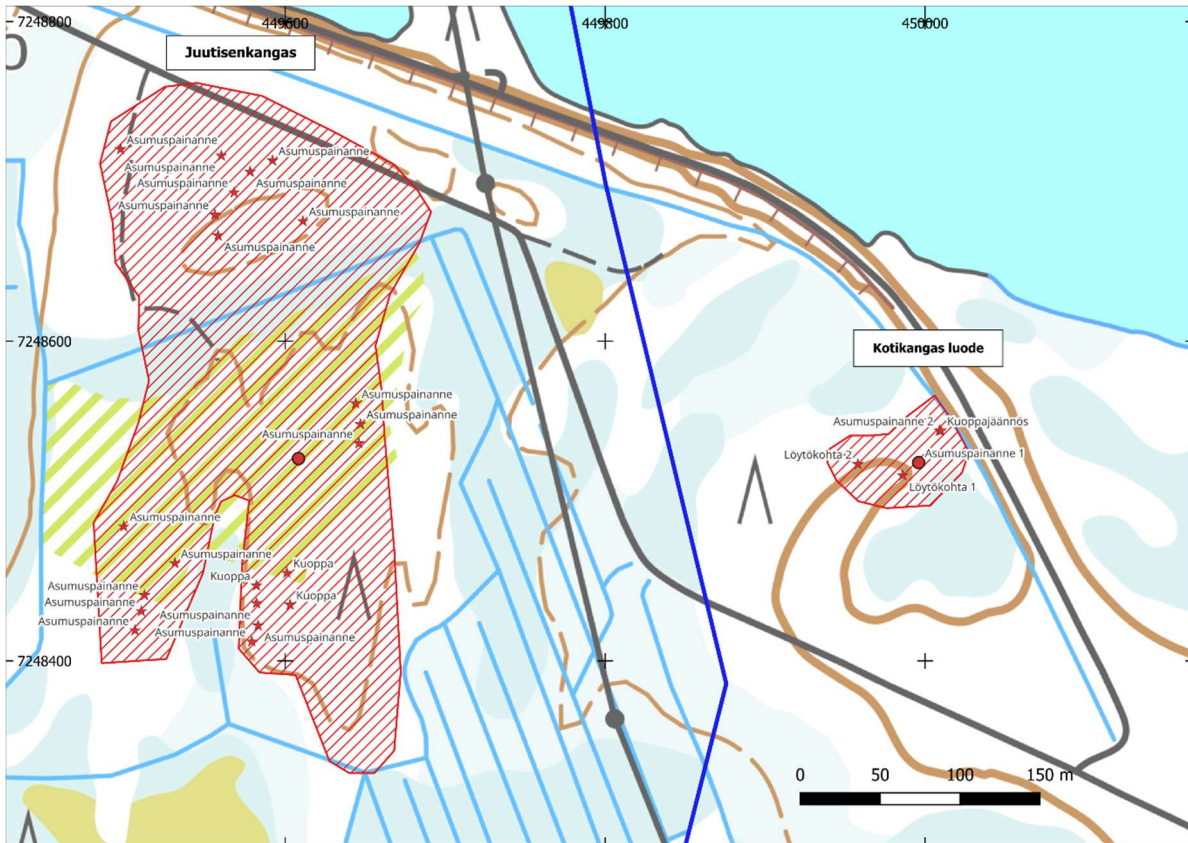
Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Iijoen etelärannalla, Kierikin voimalasta noin 250-600 m eteläkaakkoon. Maasto on melko tasaista kangasmetsää, jossa erottuu useita muinaisia rantavalleja. Kankaan pohjoisosassa ja länsireunalla on ainakin 20 asuinpainannetta. Lisäksi sen eteläkaakkoon pistävässä osassa on ainakin 12 maakuoppaa.

Laserkeilauksen perusteella voidaan arvioida, että itäinen pääalue ulottuu lännemmäs kohti etelään suuntautuvien alueiden välillä olevaa suon reunaa (mahdollisia asumuspainanteita).

Vuoden 2017 voimalinjinventoinnissa havaittiin, että asuinpaikan eteläosaa on metsäntörmäyksen yhteydessä muokattu 2016 tai 2017.

Inventointi 2025: Inventoinnin yhteydessä tarkasteltiin erityisesti kohteen itäosaa sekä muinaisjäännösalueen ja sähkönsiirtoreitin välistä aluetta. Alueen itäpuolelta ei havaittu lisää asumuspainanteita tai kuoppia. Ympäristö muuttuu muinaisjäännösalueen itäpuolella ojitetuksi suoksi. Kohteen itäosassa sijaitsevat asumuspainanteet on merkitty punaisella lippunauhalla maastoon. Alueen keski- ja eteläosassa kasvaa nykyisin nuorta taimikkoa. Pohjoisosan asumuspainanteet sijaitsevat tiheässä nuoressa mäntymetsässä.

Kohde kuuluu Yli-lin Kierikin kivikauden VARK-alueeseen.

Kartta 18. Juutisenkankaan ja Kotikangas luode kohdekartta. Kohteet on merkitty punaisilla pisteillä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä. Sähkösiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 36. Alueen itäosassa sijaitseva asumuspainanne. Luoteeseen.

Kuva 37. Eteläisin asumuspainanne alueen pohjoisosassa. Koilliseen.

Kuva 38. Itäisin asumuspainanne alueen pohjoisosassa. Luoteeseen.

12. Kotikangas luode

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000024279
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Kaarlo Katiskoski tarkastus 2014 Vesa Laulumaa inventointi 2020
Koordinaatit:	N 7248524 E 449996 z alin 59 z ylin 60
Koordinaattiselite:	läntisen selvemmän painanteen GPS-mittaus 2014

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka entisen Yli-lin kunnassa, Ijoen etelärannan tuntumassa, Kierikin voimalalla padotun entisen Kierikkikosken kohdalla, 100-140 m joen patoaltaan rannasta etelään. Vuoden 2014 tarkastuksessa todettiin kaksi asumuspainannetta, joista läntisempi on noin 9x8 m laajuinen, itäisempi likimain 10x7 m vallien päältä mitaten. Molemmat ovat hieman soistuneessa maaperässä mäntymetsässä. Itäisemmän painanteen vierellä on myös pienempi kuopparakenne, halkaisijaltaan noin 2,5 m. Koekuoppia ei tehty painanteisiin, mutta metsäalueen länsipuolella on laaja avohakkuualue, jonka itäreunassa, läntisestä painanteesta 10 m lounaaseen - lähes 40 m länteen todettiin kvartsi-iskoksia sekä myös palaneita kiviä paljastuneessa kivennäismaassa. Alue on vain niukasti kosteammasta ympäristöstään kohoavaa, lähdes tasaista hiekkaperäistä kangasta, jonka itäreunassa on iso ojaleikkaus ja tieura. Rakenteiden sekä pintahavaintojen perusteella asuinpaikan voi karkeasti arvioida olevan runsaat 60 m idästä länteen ja 25 m etelästä pohjoiseen.

Ennestään tunnettu Kotikangas NE -asuinpaikka on lähimmillään vajaa 600 m idän suunnalla, Juutisenkangas puolestaan alle 300 m lännessä.

Kohde tarkastettiin vuoden 2020 inventoinnissa ja sen todettiin olevan muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Alueen kosteus johtunee osaksi joen patoamisen seurauksena nousseen vedenpinnan korkeudesta, joka on aiheuttanut soistumista.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnin yhteydessä. Kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Kohteen kartta on edellisen kohteen Juutisenkankaan yhteydessä.

Kuva 39. Asumuspainanne 1. Kaakkoon.

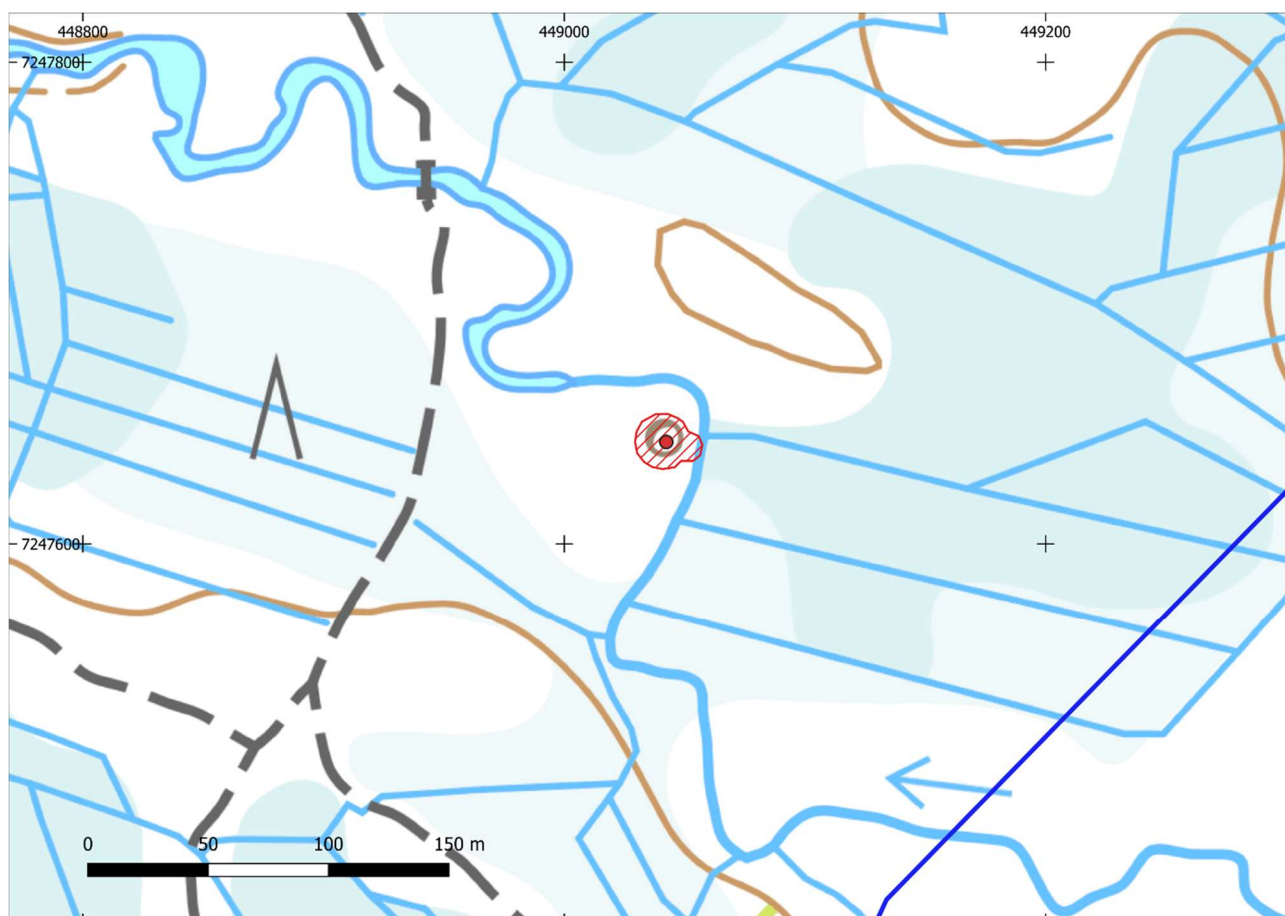
Kuva 40. Asumuspainanne 2. Luoteeseen.

13. Orastinsuo 2

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000068671
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (aiemmin havaintokohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo & Kaisa Kotkajärvi etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7247642 E 449042 z 54
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Kuivaniemi 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo & Kotkajärvi 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Tervahauta sijaitsee Nauruanojan länsipuolella. Tervahaudan halkaisija on noin 14 metriä. Sen syvyys on noin 1 metrin. Tervahaudan keskellä on syvä, mutta pieni kuoppa, joka on todennäköisesti silmän paikka. Vallin leveys on noin 2 metriä ja vallin korkeus noin 0,4 metriä. Halssi suunnattu itään kohti Nauruanojaa. Oja on noin 2,5 metrin päässä halssin reunasta. Halssin pituus on noin 2 metriä, leveys noin 1,5 metriä ja syvyys noin 1,3 metriä. Tervahaudan päällä kasvaa melko tiheää sekapuumetsää. Tervahauta on merkitty maastokartalle.

Kartta 19. Orastinsuo 2 kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 41. Orastinsuo 2 tervahauta. Pohjoiseen.

Kuva 42. Tervahaudan keskellä oleva syvä kuoppa, todennäköinen silmän paikka.

14. Orastinsuo

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000014342
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Kaarlo Katiskoski tarkastus 2009
Koordinaatit:	N 7247072 E 448791 z alin 57 z ylin 58
Koordinaattiselite:	Keskiosan tieurien pohjoispuolella sijaitsevan painanteen 5 gps-koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kivikautinen asuinpaikka, jossa on havaittu ainakin 9 asumuspainannetta sekä muita kuopanteita. Paikka sijaitsee lijoen eteläpuolella, noin 1700 - 1900 m etelään Kierikin voimalarakennuksesta. Paikka on hieman ympäristöstään kohoavalla etelä-pohjois-suuntaisella muinaisella rantamuodostumalla, jota seuraavalla tieuralla on havaittavissa kvartsi-iskoksia. Asumuspainanteet sijoittuvat noin 120 m matkalle. Pohjoisin painanteista on tieuran länsireunassa ja pari pohjoisinta ovat osin soistuneita. Tarkastuksessa kesällä 2009 eteläisimpien painanteiden muodot todettiin melko vaikeasti hahmotettaviksi. Mahdollisesti näissä on kyse yhdestä tai kahdesta kaksoispainanteesta tai painanteista, joissa on selkeästi erillinen kulkuaukko tai eteinen. Myös pohjoisempana on kuoppia ja mahdollinen eteisos. Noin 50 -100 m etelämpänä dyyniharjanteella on ilmeisesti kokonaan luontaisia painanteita. Tällä alueella ei tieuralla myöskään havaittu kvartseja. Pohjoisosassa on matalamman soistuneen kohdan erottamana jyrkempi itä-länsi-suuntainen kivisempi harjanne, jonka laella ja etelään laskevassa rinteessä tieuralla oli kvartseja. Asuinpaikka-alueen pituus etelä-pohjois-suunnassa on kaikkiaan noin 200 m.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnin yhteydessä. Paikalta havaittiin kahdeksan selvää asumuspainannetta ajouran itäpuolelta. Pohjoisinta ajouran länsipuolella olevaa asumuspainannetta ei havaittu maastossa. Ajouralta havaittiin myös työstettyjä kvartseja, jotka jätettiin paikalleen. Painanteet eivät olleet alakohteina muinaisjäännösrekisterissä ennen inventointia. Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä painanteiden paikkatiedot mitattiin GPS-paikantimella ja ne dokumentoitiin.

Painanne 1 (N 7247008 E 448787) on kooltaan noin 6 x 5 x 0,3 metriä.

Painanne 2 (N 7247025 E 448792) on kooltaan noin 4 x 7 x 0,5 metriä.

Painanne 3 (N 7247040 E 448788) on kooltaan noin 10 x 6 x 0,4 metriä.

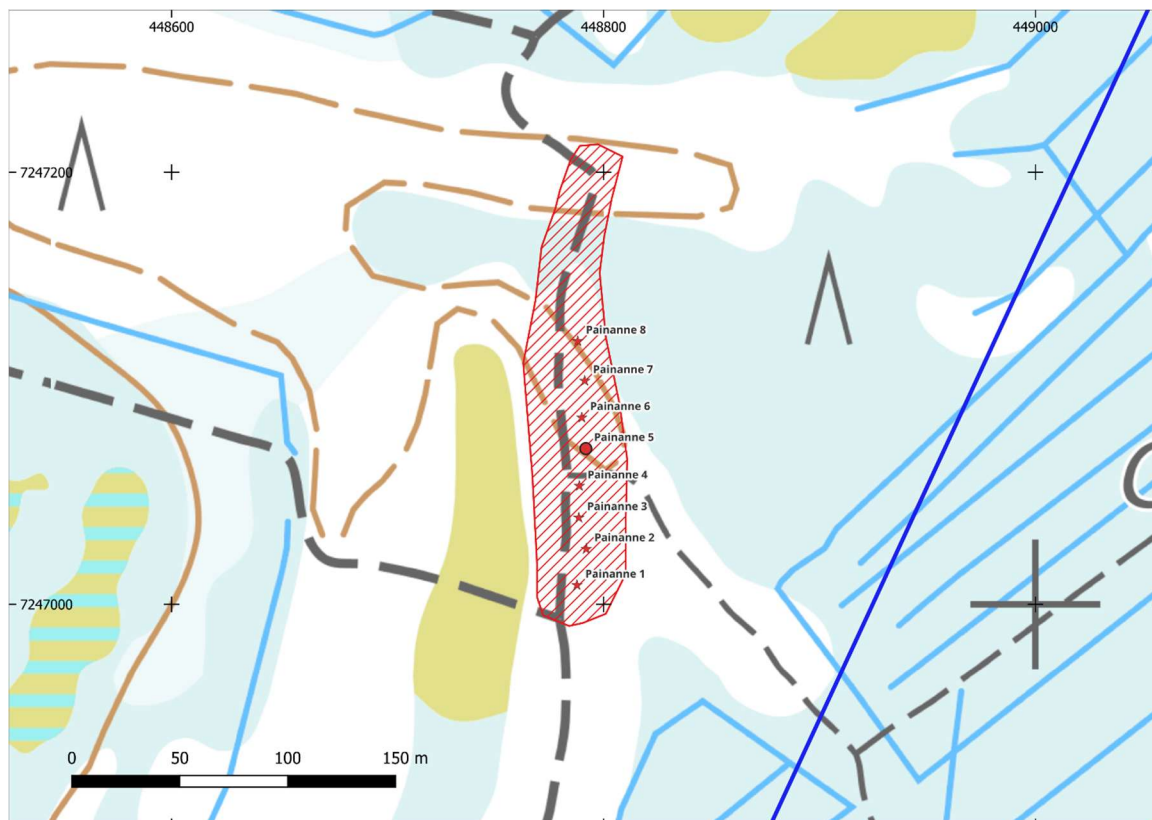
Painanne 4 (N 7247054 E 448788) on kooltaan noin 7 x 5 x 0,3 metriä.

Painanne 5 (N 7247072 E 448791) on kooltaan noin 8 x 4 x 0,4 metriä.

Painanne 6 (N 7247086 E 448789) on kooltaan noin 8 x 5 x 0,4 metriä.

Painanne 7 (N 7247103 E 448791) on kooltaan noin 6 x 4 x 0,3 metriä.

Painanne 8 (N 7247121 E 448788) on kooltaan noin 7 x 4 x 0,3 metriä.

Kartta 20. Orastinsuon kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 43. Kohteen läpi kulkeva ajoura, jonka itäpuolelle asumuspainanteet sijoittuvat. Etelään.

Kuva 44. Asumuspainanne 2. Itään.

Kuva 45. Asumuspainanteet 3 ja 4. Pohjoiseen.

15. Kantamaa

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000049305
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Arttu Tokoi ja Taneli Leinonen inventointi 2023
Koordinaatit:	N 7245835 E 448265 z 66
Koordinaattiselite:	gps-mittaus, itäinen tervahauta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kantamaan pohjoisreunalla, noin 200 metriä länsilounaaseen Jounimaasta tulevan huono-

kuntoisen metsäautotien kääntöpaikalta, on kaksi tervahautaa. Alue on hakattua, rämemäistä, harvaa metsää, jossa aluskasvillisuutena on lähinnä korkeaa heinää. Märän suon reunaan on tervahautoilta noin 70 metriä.

Hautoista itäisempi on halkaisijaltaan noin 18 metriä vallien ollessa noin 3 m leveät. Syvyydeltään hauta on noin 90 cm. Vallit ovat selkeät, mutta matalahkot. Halssi on pohjoiseen päin. Läntisempi tervahauta on samankokoinen. Vallit erottuvat hyvin. Myös sen halssi on pohjoiseen. Tervahautojen väliä on noin 50 metriä.

Tervahautojen välissä havaittiin inventoinnissa epämääräinen maakuoppa, joka voi liittyä niihin. Mahdollista tervapirtin paikkaa tai muita rakenteita ei havaittu.

Liisa Kylmäsen (NA 1961) mukaan kankaan oikea nimi on Murtomaa. Perimätiedon mukaan paikalla on ollut Hökän talon tervahauta.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnin yhteydessä. Tervahaudat ovat muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukaiset.

Kartta 21. Kantamaan kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Läntisempi tervahauta on merkitty punaisella tähdellä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 46. Itäisemmän tervahaudan kuoppa. Lounaaseen.

Kuva 47. Läntisemmän tervahaudan kuoppa. Luoteeseen.

16. Kotaselkä

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000031206
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat kivirakenteet, kiukaat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Arttu Tokoi ja Taneli Leinonen inventointi 2023
Koordinaatit:	N 7244106 E 446594 z 55
Koordinaattiselite:	gps-mittaus, kiuas

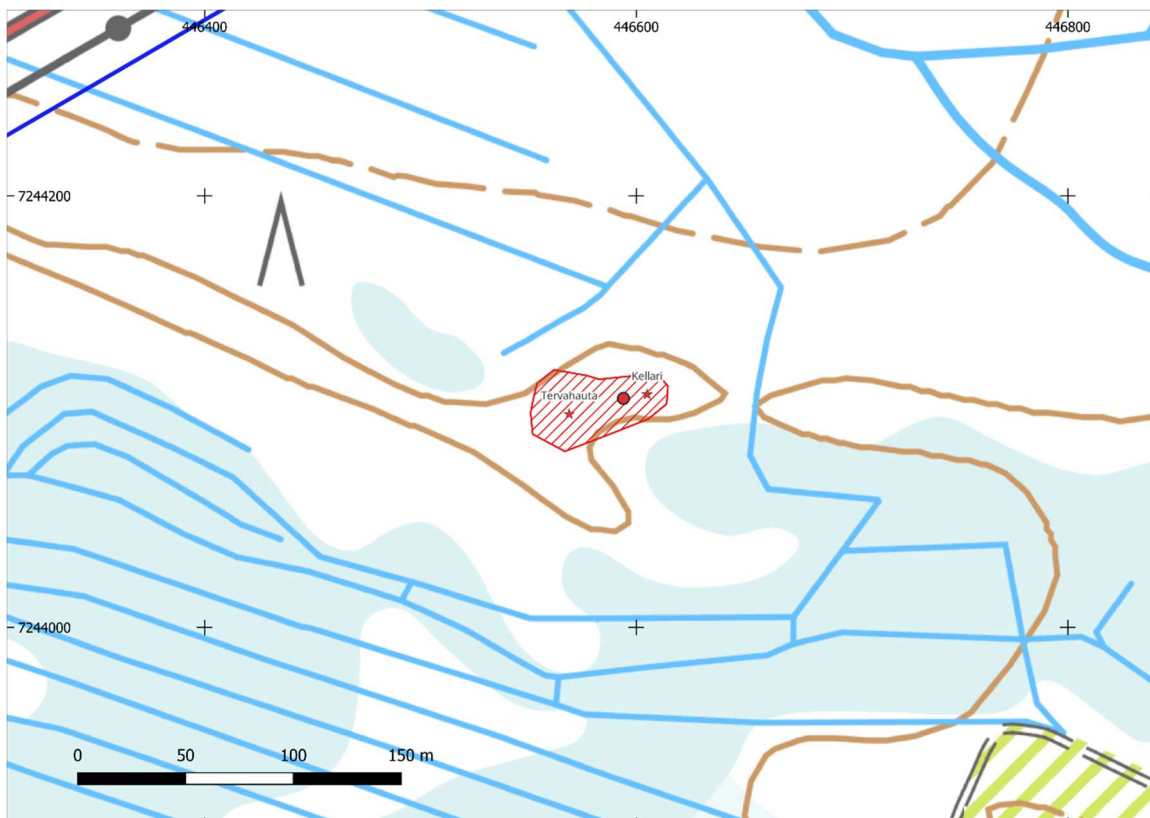
Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kotaselän itäpäässä kulkevan polun pohjoispuolella on kivistä kootun kiukaan jäännökset. Kiukaan ala on noin 1,5 x 1,5 metriä ja korkeus noin 60 cm. Kiukaan ympärillä ei ollut havaittavissa rakennuksen jäännöksiä. Kiukaasta kymmenkunta metriä itään on vallien ympäröimä kuoppa, jonka ala noin 2,5 x 1 metriä (mahdollinen kellari). Tästä noin 15 metriä länteen on toinen, halkaisijaltaan noin 3 metriä oleva kuoppa. Kyseessä on suhteellisen nuori historiallisen ajan rakennusjäännös, mahdollisesti niittysaunan tai vastaavan sija. 1700-luvun kartalla paikka osuu suoniittyjen laitaan. Paikalta 200 m koilliseen virtaava oja on tunnettu Saunasuonojana. Nimitietueeseen liittyy maininta ojan lähellä sijainneesta niittysaunasta (Liisa Kylmänen 1961).

Toisaalta kiukaasta länteen oleva laajempi kuoppa vaikuttaa laserkeilausaineistojen perusteella tervahaudalta. Havainto tehtiin vasta jälkitöiden yhteydessä. Inventoinneissa mahdollinen tervahauta on noteerattu kuoppaana. Lidar 5p-aineiston ja lidark-aineiston perusteella alueella on halkaisijaltaan 19,5 metrin tervahauta, jonka halssi suuntaa pohjoisluoteeseen.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnin yhteydessä. Vuoden 2023 inventoinnin jälkeen oli havaittu, että paikalla olisi mahdollisesti myös tervahauta.

Kiukaasta noin 15 metriä länteen sijaitsee tervahauta. Tervahaudan halkaisija on noin 19 metriä. Vallin leveys on noin 3,5 metriä, joiden korkeus on noin 0,3 metriä. Tervahauta erottuu heikosti ympäristöstä, koska sen päällä ja ympärillä kasvaa runsaasti risukkoa ja tiheää kasvillisuutta. Vallin ulkoreunalla on jonkin verran kuoppia, joiden syvyys noin 0,2 metriä. Halssi suunnattu pohjois-luoteeseen, ja sen pituus on noin 6 metriä, leveys noin 2,5 metriä ja syvyys noin 1,6 metriä.

Kiuas ja mahdollinen kellari ovat muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukaisia.

Kartta 22. Kotaselän kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Tervahauta ja kellari on merkitty punaisilla tähdillä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 48. Tervahaudan halssi. Etelään.

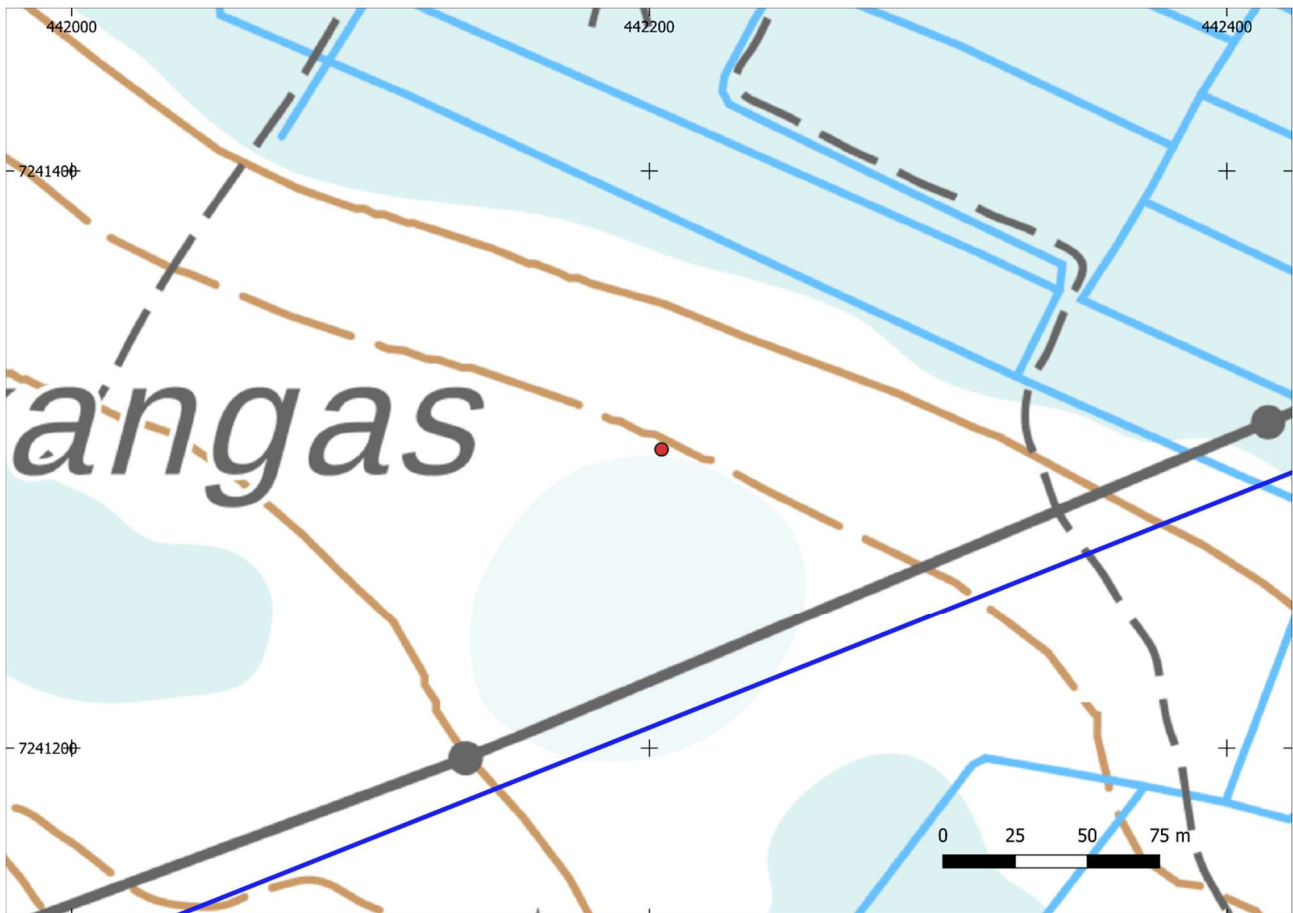

Kuva 49. Kotaselän kiuas. Itään.

17. Toukokangas 1*

Kunta: Oulu
 Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: maarakenteet, kuopat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Aiemmat tutkimukset: -
 Koordinaatit: N 7241303 E 442204 z 47,5
 Koordinaattiselite: kuopan gps-mittaus

Inventointi 2025: Toukokankaan koillisosassa, linja-aukeasta noin 90 metriä luoteeseen sijaitsee vallien ympäröimä kuoppa pohjoiseen laskevalla terassilla. Alue on varpuista harvennettua mäntymetsää. Kuoppa on halkaisijaltaan noin 1,5 x 1,5 metriä. Kuopan syvyys on noin 0,6 metriä. Vallien leveys on noin 0,4 metriä ja niiden korkeus on noin 0,2 metriä. Kuoppaan tehdystä koepistosta havaittiin noin 7 cm paksu turvekerros, jonka alla oli noin 10 cm paksu huuhtoutumiskerros. Maan seassa oli rapautuneelta vaikuttavia kiviä ja yksi kvartsin pala, joka ei vaikuttanut työstetyltä.

Kartta 23. Toukokangas 1 kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 50. Kuopan vallit erottuvat selvästi ympäristöstä. Vallin päällä on kaivetun koekuopan maata. Lounaaseen.

18. Toukokangas 2*

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7241120 E 442198 z 50
Koordinaattiselite:	asumuspainanteen 1 koordinaatit

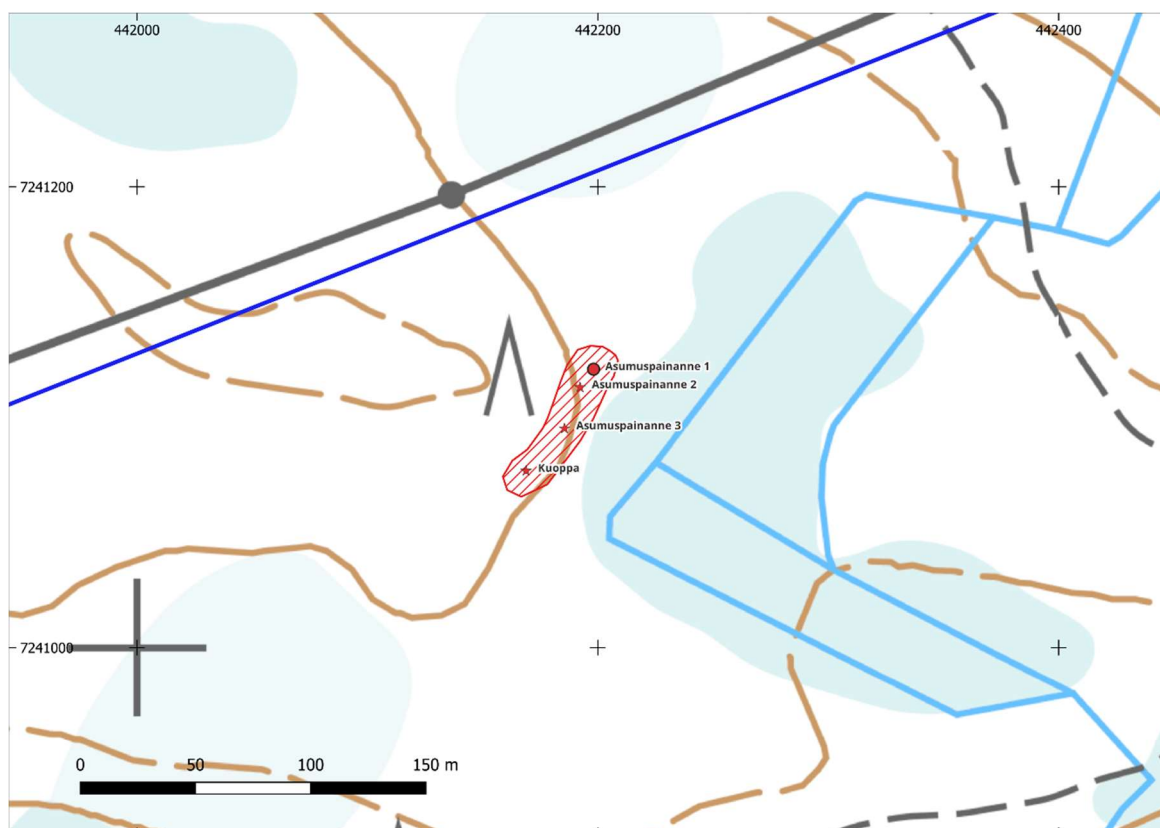
Inventointi 2025: Toukokankaalla, noin 100 metriä kaakkoon voimalinjan aukeasta sijaitsee koillis-lounais suuntaisella vanhalla rantatörmällä kolme asumuspainannetta sekä yksi kuoppa. Alueella kasvaa harvennettua mäntymetsää ja alueen maaperä on hiekkaa.

Asumuspainanne 1 on kooltaan noin 10 x 7 metriä ja sen syvyys on noin 0,8 metriä. Painanteen koillisosaan tehdystä koekuopasta havaittiin noin 10-15 cm paksu huuhtoutumiskerros sekä jonkin verran rapautuneita kiviä. Painanteen kaakkoispäätyyn oli ilmeisesti vastikään kaivettu jo koekuoppa.

Asumuspainanne 2 (N 7241112 E 442192) on kooltaan noin 10 x 5 metriä ja sen syvyys on noin 0,8 metriä. Koillispäätyyn tehdystä koekuopasta havaittiin noin 15 cm paksu huuhtoutumiskerros, mutta ei kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Painanteen ulkopuolelle tehtiin myös yksi koekuoppa, josta ei kuitenkaan havaittu löytöjä. Myös tämän painanteen kaakkoispäätyyn oli ilmeisesti vastikään kaivettu jo koekuoppa.

Asumuspainanne 3 (N 7241095 E 442185) on kooltaan noin 7 x 4 metriä ja sen syvyys on noin 0,5 metriä. Painanteen itäosan yli on ajettu metsäkoneella, joten sen muoto on hieman epämääräisempi verrattuna asumuspainanteisiin 1 ja 2. Painanteen keskelle tehdystä koekuopasta havaittiin noin 5 cm paksu huuhtoutumiskerros, jonka alla oli hieman oranssin väristä maata, mahdollista kulttuurikerrosta.

Asumuspainanteista etelään havaittiin lisäksi yksi kuoppa (N 7241076 E 442168), jonka halkaisija on noin 2 metriä ja sen syvyys on noin 0,2 metriä. Sen ympärillä hahmottuu hieman epäselvä, matala valli. Kuoppaan tehdystä koekuopasta havaittiin noin 10 cm paksu huuhtoutumiskerros.

Kartta 24. Toukokangas 2 kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 51. Asumuspainanne 1. Koilliseen.

Kuva 52. Lappio on pystyssä asumuspainanteen 2 tehdyssä koekuopassa. Niko Liedes seisoo asumuspainanteessa 1. Koilliseen.

Kuva 53. Alueen eteläosasta havaittu kuoppajäännös. Koilliseen.

19. Ollinkangas etelä

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000040928
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (entinen mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppe:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Matleena Riutankoski arkistotutkimus 2021
Koordinaatit:	N 7240915 E 441410 z 43
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Vinalojarjosteessa näkyvä tervahauta. Tervahautaa ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Tervahauta sijaitsee voimajohtolinjan aukealla Ollinkankaan eteläosassa. Tervahaudan halkaisija on noin 15 metriä. Sen syvyys keskeltä vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,8 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon alarinteeseen. Se on noin 3 metriä pitkä ja 1 metrin leveä. Halssista jatkuu noin 12 metri pitkä ja 0,5 metriä leveä kaivanto kohti kaakkoa.

Kartta 25. Ollinkangas etelä kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 54. Tervahauta erottuu hyvin johtoaukealla. Kaakkoon.

20. Ollinkangas länsi

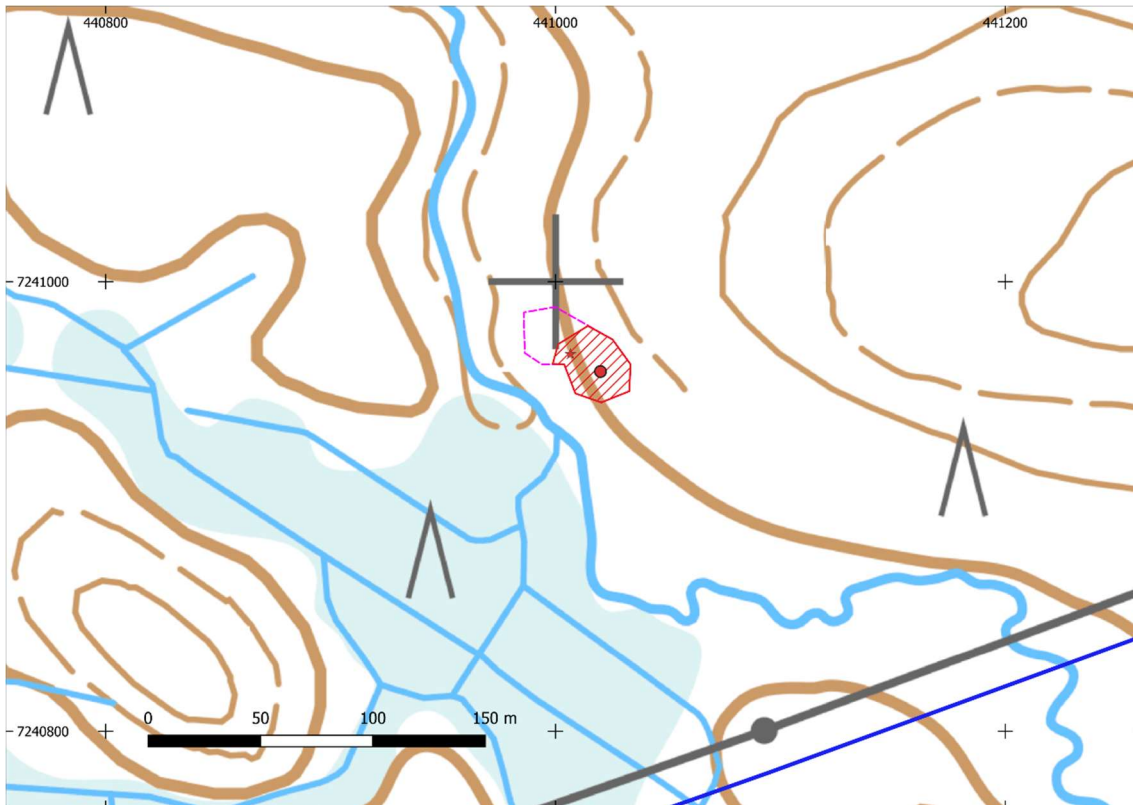
Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000040929
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (entinen mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat kivirakenteet, kiukaat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Matleena Riutankoski arkistotutkimus 2021
Koordinaatit:	N 7240960 E 441020 z 40
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Vinalojarjosteessa näkyvä tervahauta. Tervahautaa ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Ollinkankaan länsiosassa, Kylmäojan itäpuolella sijaitsee tervahauta. Tervahaudan päällä kasvaa tiheää sekapuumetsää. Tervahaudan halkaisija on noin 17 metriä ja sen syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1 metrin. Vallin leveys on noin 4 metriä. Halssi suuntautuu lounaaseen kohti Kylmäojaa. Halssin pituus on noin 5 metriä ja sen leveys on noin 1,5 metriä.

Tervahaudasta noin 10 metriä luoteeseen sijaitsee ilmeisesti tervapirtin pohja, jonka koko on noin 7 x 5 x 0,5 metriä. Sen läsinurkassa on sammaleen peittämä kiukaan jäännös. Sammaleen alta on havaittavissa rapautuneita kiviä. Kiukaan koko on noin 1,5 x 1,5 metriä ja se on noin 0,8 metriä korkea. Tervahaudasta noin 25 metriä luoteeseen havaittiin epämääräinen kaivanto, joka liittyy myöhempään maankäyttöön alueella.

Kohteelle oli määritetty aluerajaus vinalojarjosteen perusteella. Nyt tehdyssä inventoinnissa tervahaudan luoteispuolelta havaittu epämääräinen kaivanto rajattiin muinaisjäännösalueen ulkopuolelle.

Kartta 26. Ollinkangas länsi kohdekartta. Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Tervapirtti on merkitty punaisella tähdellä. Aiempi vinovalovarjosteen perusteella tehty aluerajaus on merkitty violetilla katkoviivalla. Sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Kuva 55. Tervahauta on tiheän puuston alla. Lounaaseen.

Kuva 56. Tervapirtin pohja. Etelään.

Kuva 57. Tervapirtin länsiosassa sijaitse kiuas. Etelään.

Löytöpaikka

21. Paskamaa*

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppi:	löytöpaikat, irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7259562 E 456279 z 96
Koordinaattiselite:	löytöalueen keskikohta

Inventointi 2025: Paskamaalle johtavalta metsäautotieltä havaittiin noin 10 metrin pituisella alueelta hyvälaatuisia kvartsi-iskoksia sekä yksi mahdollinen kvartsikaavin. Osa kvartseista otettiin talteen ja osa jätettiin tielle (KM KM49590, diar. 25.6.2024).

Metsäautotien ympäristö on hyvin kivistä. Metsäautotielle on ilmeisesti tuotu hiekkaista maata noin 10-15 cm paksuudelta. Tielle yritettiin kaivaa koekuoppia, mutta niitä ei voinut kaivaa maaperän kivisyyden vuoksi. Hiekkakerroksen alta paljastui huuhtoutumiskerros, jossa oli suuria kiviä. Tämän alapuolelle ei lapiolla päässyt. Tielinjan ulkopuolelle yritettiin myös kaivaa koekuoppia, mutta sekään ei onnistunut kivisyyden vuoksi. Alueen ympäristö ei vaikuta potentiaaliselta kivikautiselle asuinpaikalle. Toisaalta kivisilläkin paikoilla on voinut sijaita esimerkiksi lyhytaikaisia leiripaikkoja.

Historiallisten ilmakuvien perusteella tielinjaa on parannettu täyttömaalla löytöpaikan kohdalla viimeistään 1990-luvulla. Alueen läheisyydessä ei havaittu maanottopaikkoja. Tielinjalta löytyneiden kvartsien tulkitaan kulkeutuneen paikalle täyttömaan mukana ja inventoinnissa tehtyjen havaintojen perusteella kohdetta ehdotetaan löytöpaikaksi.

Kartta 27. Paskamaan kohdekartta. Kohde on merkitty oranssilla pisteellä ja oranssilla vinorasterilla.

Kuva 58. Löytöaluetta Paskamaalle johtavalla metsäautotiellä. Kvartseja löytyi kairan kohdalta. Etelään.

Kuva 59. Paskamaan metsäautotietä, jonka pinnasta löytyi kvartseja. Pohjoiseen.

Kuva 60. Tienpinnalta havaittuja kvartseja.

Havaintokohde

Kortinkoski

Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	1000068604
Muinaisjäännösstatus:	havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo & Kaisa Kotkajärvi etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7254342 E 448559 z 55
Koordinaattiselite:	muinaisjäännösrekisteristä ilmoitetut koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen sisältyvät alakohteet: Tervahauta 1, Tervahauta 2. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Kuivaniemi 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo & Kotkajärvi 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta havaitut anomaliat tarkastettiin ennen kuin Kortinkoski oli lisätty havaintokohteena muinaisjäännösrekisteriin.

Paikalla ei ole tervahautoja. Kyseessä on kaksi pyöreän muotoista ja melko jyrkkäreunaista kaivantoa. Toisen pohjalta otetusta kairauksesta ei havaittu ehjää podsolimaannosta, joten kyseessä ovat melko tuoreet kaivannot.

Kartta 28. Kortinkosken kohdekartta. Kaivannot on merkitty vihreillä pisteillä ja vihreällä vinorasterilla. Maakaapelireitti on merkitty mustalla katkoviivalla Tannilantien varteen.

Lähteet

Tutkimusraportit: (https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_default.aspx)

- Hiltunen, Jussi-Pekka 2022. Kynkänsuo tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi. Heilu Oy.
- Ikäheimo, Janne 2001. Yli-li Luonto-Kotala. Tutkimuskertomus kampakeraamisella asuinpaikalla 4.-15.6.2001. suoritetuista arkeologisista kaivaustutkimuksista (YLK-01). Oulun yliopisto.
- Laulumaa, Vesa 2017. Fingrid. Suunnitteilla olevien sähköasemien arkeologinen inventointi (Kemi, Keminmaa, Ii, Oulu, Utajärvi, Vaala ja Kivijärvi). Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.
- Laulumaa Vesa 2017. Keminmaa – Pyhäselkä (Muhos) voimajohtolinjan arkeologinen inventointi (Muhos, Oulu, Ii, Simo, Keminmaa) 2.-24.10.2017. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.
- Laulumaa, Vesa 2020. Petäjäskoski (Rovaniemi)-Nuojuankangas (Vaala) voimajohtolinjan arkeologinen inventointi (Vaala, Utajärvi, Oulu, Ii, Simo, Tervola, Rovaniemi) 2.-23.9.2020. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.
- Pesonen, Petro ja Leskinen, Sirpa 1999. Yli-li Saarikoski. Arkeologisen kohteen tarkastus.
- Sarkkinen, Mika 1998. Yli-li inventointi. Pohjois-Pohjanmaan liitto.
- Schulz, Hans-Peter 1997. Iijokilaaksoinventointi välillä Purkajasuo – Pahkakoski. Museovirasto.
- Schulz, Hans-Peter 2012. Pohjanmaa länsiosa kulttuuriperintöinventointi 2012. Metsähallitus.
- Seppä, Johanna 2020. Oulu Yli-li. Saarikoski 972010089. Kaapelikaivauksen arkeologinen valvonta kivikautisella asuinpaikalla 6.-11.6.2020. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut.
- Tokoi, Arttu ja Leinonen, Taneli 2023. Oulu Kotaselkä. Tuulivoimahankkeen arkeologinen inventointi. Maanala Oy.

Kartat:

Kansallisarkisto: (<https://astia.narc.fi/uusiastia/>)

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartoista:
 - o Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartoista. 3511 06 Ia.* -/- -_1. Kuivaniemi, Ii.
 - o Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartoista. 3511 09 Ia.* -/- -_1 Kuivaniemi, Ii (-). Tiedosto 1083007. Maanmittaushallituksen kartat.
 - o Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartoista. 3512 07 Ia.* -/- - Kuivaniemi, Ii (-). Tiedosto 1083017.

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma).
la.* Pitäjänkartasto. 3512 08 la.* -/- - Kuivaniemi, li (--). Tiedosto 1083018.
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma).
la.* Pitäjänkartasto. 3512 11 la.* -/- - Kuivaniemi, li (--). Tiedosto 1083021.
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma).
la.* Pitäjänkartasto. 3512 10 la.* -/- - Kuivaniemi, li (--). Tiedosto 1083020.
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma).
la.* Pitäjänkartasto. 3514 02 la.* -/- - Kuivaniemi, li (--). Tiedosto 1083043.
- Maanmittaushallituksen kartat. MH Alue- ja rajakartat:
 - MH MH 106/- -. Geographisk Charta på Kiemi, liå, Uhlå, Limingo, Salo, Peheiocki, Kalaiocki, Lochto, Gamble Carleij, Kelwiå, Kroneby Sochnar belågne i Österbotn. . Kansallisarkisto.

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto: (<https://jyx.jyu.fi/jyx/?lng=fi>)

- Wetterstedt, Eric. Pohjanlahti. 1775.
- Gylden, C. W. Karta öfver Finland: Sektionen C3 : Vestra Delarne Af Uleå Och Kemi Härader. 1863.